O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI INV.№

SHU AZIZ VATAN — BARCHAMIZNIKI

O'ZBEKISTON OVOZI

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI

• 2007-yil • 13-fevral • Seshanba • 19 (27.664) • www.uzbekistonovozi.uz • 1918-yil 21-iyundan chiqa boshlagan

❖ ЎзХДП ҳаёти

ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИДА ПАРТИЯЛАРНИНГ ЎРНИ

Муқимий номли Қўқон давлат педагогика институтида «Фуқаролик жамиятини шакллантиришда сиёсий партияларнинг ўрни ва роли» мавзуида илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди.

Унда институт ректори В.Маҳмудов, Қўқон шаҳар Кенгаши депутати, институт проректори Д.Мирзажонова, ЎзХДП Қўқон шаҳар кенгаши раиси З.Ҳошимова ва бошқалар партияларнинг жамиятдаги ўрни, мақсад ва вазифалари, ёшларни миллий истиқлол руҳида тарбиялаш, ХДПнинг бош ғояси ва мафкурасини ўрганиш, тарғиб қилишнинг аҳамияти, депутатлик гуруҳларининг фаолиятини кучайтириш тўғрисида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар.

Илмий-амалий анжуманда институтнинг тарих-ҳуқуқшунослик факультети талабалари, ХДП аъзолари Ж.Маджитов, У.Қодиров, З.Худойқулова ҳам мавзу бўйича чиқиш қилдилар.

Тадбир сўнггида ХДПга аъзо бўлган талабаларга партияга аъзолик гувоҳномалари топширилди.

Мухтор СУЛАЙМОНОВ,
ЎзХДП Қўқон шаҳар кенгаши раиси ўринбосари

ЯНГИЛАНИШ ВА БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН ЯНАДА ИЗЧИЛ ҲАРАКАТ ҚИЛИШ, ХАЛҚИМИЗ УЧУН ФАРОВОН ТУРМУШ ШАРОИТИ ЯРАТИШ — АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗДИР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ МАЖЛИСИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 2006 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2007 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси

2007 йил 12 февралда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ҳамда 2007 йилда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбарининг маърузасида ислоҳотларни чуқурлаштириш ва иқтисодиётни эркинлаштириш чора-тадбирларини изчил амалга ошириш натижасида иқтисодий ўсишнинг барқарор юқори суръатлари, инфляция даражасининг пасайиши ва халқ фаровонлигининг ошиши тенденциялари мустаҳкамланганлиги қайд этилди.

2006 йил якунлари бўйича ялпи ички маҳсулот 7,3 фоизга, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 10,8 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириш 6,2 фоизга, пулли хизматлар кўрсатиш 19,3 фоизга, пудрат қурилиш ишлари 12,8 фоизга ўсди.

Республика иқтисодиётига жалб этилаётган хорижий инвестициялар, энг аввало, тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ҳажмлари ўсди. Жами инвестицияларнинг ярмидан кўпроғи ишлаб чиқариш базасини модернизация қилишга ва технологик жиҳатдан янгилашга, янги асбоб-ускуналар сотиб олишга йўналтирилди. Ташқи иқтисодий фаолият фаол ривожланди, маҳсулотни экспортга чиқариш ҳажмлари кўпаймоқда, ташқи савдо ва тўлов балансларида мустаҳкамланмоқда.

Қишлоқ хўжалигида ислоҳотлар давом эттирилмоқда. Бугунги кунда республикада етиштирилаётган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларининг асосий қисми фермер хўжаликлари ҳиссасига тўғри келади. Қабул қилинган мақсадли комплекс ривожлантириш дастурларининг тизимли амалга оширилиши натижасида аҳолининг иш билан бандлик даражаси ўсди, турмуш даражаси ва сифатининг жадал ошиши таъминланди.

Аҳолининг энг муҳтож тоифаларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича аниқ манзилли чора-тадбирлар ҳамда таълим, кадрлар тайёрлаш, соғлиқни сақлаш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш соҳасидаги мақсадли умуммиллий дастурлар изчил амалга оширилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президенти ўз маърузасида ҳал қилинмаган мавжуд муаммоларга эътиборни қаратди ва 2007 йил иқтисодий дастурининг энг муҳим устувор йўналишларини белгилаб берди.

Энг аввало, иқтисодиётнинг барқарор ва мувозанатлаштирилган ўсишини таъминлаш, энг муҳим тармоқларни янада таркибий жиҳатдан ўзгартириш, техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, шу жумладан, буни тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларни жалб этиш ҳисобига амалга ошириш, иш ҳақлари ва аҳоли турмуши сифатини муттасил ошириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик учун қулай иш муҳитини яратиш, хусусий мулкчиликни мустаҳкамлаш, банк-молия тизимида ва коммунал хўжаликда ислоҳотларни чуқурлаштириш ана шулар жумласидандир.

Мажлисда кун тартибидаги масалани муҳокама қилиш давомида Бош вазир ўринбосари Э.Шоисматов, «Ўзбекенгилсаноат» давлат-акциядорлик компанияси раиси Р.Рўзиқулов, Ёғ-мой ва озиқ-овқат саноати уюшмаси раиси М.Ғофуров, Давлат солиқ қўмитаси раиси Б.Парпиев, Давлат божхона қўмитаси раиси С.Носиров, республиканинг бир қатор идоралари раҳбарлари ва вилоятлари ҳокимларининг ҳисоботлари эшитилди.

Мажлисда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

(ЎзА)

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Бугунги йиғилишимиздан кўзланган асосий мақсад — юртимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар натижаларини ва 2006 йилда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунларини танқидий баҳолаб, 2007 йилдаги муҳим ҳаётий аҳамиятга эга бўлган устувор вазифа ва йўналишларни белгилаб олишдан иборат.

Ўтган йил якунларини таҳлил қилар эканмиз, қуйидаги ўта муҳим ва ўзига хос жиҳатлар ва хулосалар ҳақида қисқача тўхталиб ўтмоқчиман.

Биринчидан, Халқаро валюта жамғармасининг иқтисодиётимизнинг ўтган йилги ривожланиш якунлари бўйича берган баҳолари, яъни ялпи ички маҳсулотимизнинг юксак ўсиш суръатлари ва макроиқтисодий ривожланиш натижалари, олтин-валюта захирасининг ошиши ва тўлов балансининг барқарорлигини таъминлайдиган экспорт ҳажмининг мисли кўрилмаган даражада кўпайиши барчамизни қувонтиради, албатта.

Давлат бюджети 93 миллиард сўм ёки ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,5 фоиз профицит билан бажарилди. Олиб борилаётган қатъий пул-кредит сиёсати ва пул айланмасининг изчил назоратда тутилиши монетар кўрсаткичларнинг барқарор даражасини таъминлаш, инфляция суръатини пасайтириш ва уни 6,8 фоизга олиб келиш имконини берди.

2006 йилда ялпи ички маҳсулот 7,3 фоизга ўсди. Ишлаб чиқариш ҳажмининг саноатда 10,8, қишлоқ хўжалигида 6,2 фоизга ошгани, инвестицияларнинг 11,4, қурилиш-пудрат ишларининг 12,8, хизмат кўрсатиш соҳасидаги кўрсаткичларнинг 19,5 фоизга ўсгани иқтисодий ривожланишнинг асосий омиллари бўлиб хизмат қилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ўтган йилда эришилган ана шундай ўсиш суръатлари ва юксак макроиқтисодий кўрсаткичлар жамиятимизнинг барча соҳаларини тубдан ислоҳ қилиш ва янгилаш бўйича амалга оширилган кўп йиллик машаққатли ва мураккаб ишларнинг мантиқий натижаси, мамлакатимиз иқтисодиётини изчил ва барқарор ривожлантиришнинг амалий намоёни бўлди.

Масалан, 2006 йилда иқтисодиётнинг ўсиши, солиштирма нархларда олиб қараганда, 2000 йилга нисбатан 45 фоизни ташкил этди, бунда саноат ишлаб чиқариши 1,6 марта, қишлоқ хўжалиги 1,5 баробар, ташқи савдо айланмаси 1,7 марта, экспорт ҳажми 1,9, олтин-валюта захираси 3,7 баробар, реал иш ҳақи эса 4 марта ошганини кўриш мумкин. Шу билан бирга, инфляциянинг йиллик даражаси 4 мартадан зиёд пасайганини ҳам қайд этиш лозим.

Айни пайтда, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш борасида ҳам жиддий ютуқларга эришилди. Бунинг натижасида саноатда меҳнат унумдорлиги 1,7 марта ошди.

Шуниси диққатга сазоворки, ялпи ички маҳсулотнинг юқори суръатлар билан ўсиши аньанавий хомашё тармоқлари ҳисобидан эмас, жаҳон бозоридаги қулай конъюнктура ва айрим хомашё турлари ҳамда материаллар нархининг юқорилиги ҳисобидан эмас, балки биринчи навбатда рақобатга бардошли тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳамда замонавий хизмат кўрсатиш соҳаларини жадал ривожлантиришни белгилаб берадиган жиддий таркибий ўзгаришлар ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш эвазига таъминланмоқда.

2006 йилда саноатнинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 2000 йилдаги 14,2 фоиз ўрнига 22,1 фоизни, хизматлар кўрсатиш соҳасининг улуши 30 фоиз ўрнига 39,5 фоизни ташкил этди. Қишлоқ хўжалигида эса аксинча — бу кўрсаткич пасайиб, 32 фоиздан 24 фоизга тушди.

Ёқилғи-энергетика мажмуаси ва рангли металлургия тармоқлари юқори суръатларда ўсди. Ўтган йили фақат ёқилғи-энергетика мажмуасини ривожлантириш, реконструкция ва модернизация қилиш учун 250 миллион доллар ҳажмидаги хорижий сармоя жалб қилинди.

2006 йилда ўсиш суръати машинасозлик ва металлни қайта ишлаш саноатида 25,7 фоиз, кимё ва нефть-кимё саноатида 19,6 фоиз, озиқ-овқат соҳасида 28 фоиз, енгил саноатда 20 фоиз, ёғочни қайта ишлаш ва мебель саноатида 18 фоиз, қурилиш материаллари саноатида 12 фоизга ошди.

Иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришлар, хўжалик юритувчи субъектларнинг ишлаб чиқариш фаоллигини ошириш ва молиявий барқарорлигини таъминлашда пухта ўйланган, биринчи навбатда солиқ юкини камайтиришга қаратилган солиқ сиёсатининг ўтказилиши муҳим аҳамият касб этди.

(Давоми 2-3-бетларда)

Суратда: *мажлисдан лавҳа.* **Абдувоҳид ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат**

ФРАКЦИЯ ЙИҒИЛИШИ

Кеча Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги ЎзХДП фракциясининг йиғилиши бўлиб ўтди. Унда дастлаб Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан Қонунчилик ташаббуси тартибида Олий Мажлис Қонунчилик палатасига киритилган «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Конституциявий қонун ва «Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг айрим моддаларига (89-моддасига, 93-моддасининг 15-бандига, 102-моддасининг 2-қисмига) тузатишлар киритиш тўғрисида», «Давлат бошқарувини янгилаш ва янада демократлаштириш ҳамда мамлакатни модернизация қилишда сиёсий партияларнинг ролини кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Конституциявий қонуни қабул қилинганлиги муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонунлар лойиҳалари иккинчи ўқишда кўриб чиқилди. Бу масала бўйича Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси аъзоси Абдуманноб Раҳимов маъруза қилди.

Ушбу қонунларнинг қабул қилиниши мамлакатимизда демократик жараёнларни янада чуқурлаштиришда муҳим аҳамиятга эга. Қонунлар лойиҳалари фуқаролик жамиятини шакллантиришда сиёсий партияларнинг давлат ва жамият қурилиши тизимидаги роли, иштирокини кучайтириш, фуқароларнинг сиёсий, ижтимоий фаоллигини оширишга қаратилган.

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси аъзоси Фахриддин Ражабов иккинчи ўқишда киритилаётган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳаси бўйича тушунтириш берди.

Депутатлар «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 74-моддасига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун лойиҳасини биринчи ўқишда муҳокама қилдилар.

Мазкур Қонуннинг 74-моддасида акциядорнинг вакили акциядорларнинг умумий йиғилишида ёзма ишончнома асосида иш кўриши, ушбу вакилга акциядор томонидан берилган овоз беришга ишончнома нотариал тартибда тасдиқланган бўлиши лозимлиги кўрсатилган. Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди томонидан киритилган қонун лойиҳасига мувофиқ, жисмоний шахс номидан овоз беришга доир берилган ишончнома нотариал тартибда тасдиқланиши, юридик шахс номидан берилган ишончнома эса раҳбар томонидан имзоланиб, унга ушбу юридик шахснинг муҳри босилиши тўғрисидаги нормани киритиш таклиф этилмоқда. Мазкур ўзгартиш ва қўшимчаларнинг киритилиши акциядорларнинг ҳуқуқларини кенгайтиради, ушбу Қонун ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 135, 138-моддалари ўртасидаги номувофиқликни бартараф этади.

Биринчи ўқишда киритилаётган «Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонун лойиҳаси бўйича Халқаро ишлар ва парламентлараро алоқалар қўмитаси аъзоси Зиёдулла Убайдуллаев маъруза қилди. Қонун лойиҳасида таклиф этилаётган қоидалар мамлакатимизнинг халқаро шартномалар соҳасидаги ҳуқуқий муносабатларини янада такомиллаштиришга хизмат қилади.

Фракция йиғилишида шунингдек, депутатлар муҳокамасига биринчи ўқишда киритилаётган «Ўзбекистон Республикасида телекоммуникациялар тармоғида тезкор-қидирув тадбирларини ташкил этиш самарадорлигини ошириш мақсадида Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида», иккинчи ўқишда киритилаётган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги қонун лойиҳалари ҳам кўриб чиқилди. Мазкур масалалар бўйича Бюджет ва иқтисодий ислоҳотлар қўмитаси аъзолари Анатолий Козлов, Самидулла Маҳмудов тушунтириш бердилар.

Йиғилишда кўрилган барча масалалар юзасидан фракциянинг нуқтаи назари белгилаб олинди.

(Ўз мухбиримиз)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАРКАЗИЙ БАНКИ АХБОРОТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2007 йил 13 февралдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек, божхона ва бошқа мажбурий тўловлар учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*

1 Австралия доллари	962,12	1 Польша злотийси	416,10
1 Англия фунт стерлинги	2427,74	1 СДР	1855,04
1 Дания кронаси	217,27	1 Туркия лираси	885,79
1 БАА дирхами	338,53	1 Швейцария франки	996,64
1 АҚШ доллари	1243,21	1 ЕВРО	1618,41
1 Миср фунти	218,34	10 Жанубий Корея вони	13,28
1 Исландия кронаси	18,35	10 Япония иенаси	101,94
1 Канада доллари	1059,31	1 Россия рубли	47,19
1 Хитой юани	160,33	1 Украина гривнаси	246,18
1 Малайзия рингити	355,86		

*** Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган.**

O'zbekiston havo yo'llari
TOSHKENT XALQARO AEROPORTI
Хизматлар лицензияланган

❖ ЎзХДП: электорат манфаати

КАСАНАЧИЛИК — ИШ ВА ФАРОВОНЛИК

Бозор иқтисодиёти шароитидаги долзарб масалалардан бири меҳнатга қобилиятли аҳолининг тўлақонли бандлигини таъминлашдир. Шу боис, бу муҳим масала Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг Дастуридан жой олганки, у электорат катта қисми манфаатларига мос тушади. Президентимизнинг 2006 йил 5 январдаги «Йирик саноат корхоналари билан касаначиликни ривожлантириш асосидаги ишлаб чиқариш ва хизматлар ўртасида кооперацияни кенгайтиришни рағбатлантириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда ҳукуматимизнинг бу борадаги қарори асосида Ромитан туманида ҳам муайян ишлар амалга оширилди.

— Бандлик дастурига мувофиқ бултур 2994 та янги иш ўринлари яратиш режалаштирилганди, — дейди биз билан суҳбатда **ХДП фаоли, туман меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бўлими бошлиғи Сайфулла Фатуллаев.** — Касаначилик асосида уй меҳнатини ташкил этишга алоҳида эътибор берганимиз боис, бу режа 3320 тага бажарилди.

Дарвоқе, туманда ўтган йили бу борада махсус дастур ишлаб чиқилган бўлиб, шунга асосан 1953 та янги иш ўринлари яратиш лозим эди. Бунга ортиғи билан эришилган. Жумладан, пахта хомашёсини қайта ишловчи «Оқ олтин» акциядорлик жамияти 100 та, «Имиджтекстил» МЧЖ 15 та, 191-хўжаликлараро кўчма механизациялашган жамланма 20 та, туман босмахонаси 5 та, «Ромстар» Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси 1814 та ишчи ўринлари ташкил этди. Натижада 1954 нафар касаначи фойдали меҳнат билан банд бўлди.

— Маълум вақт ишсиз юришимга тўғри келди, — дейди Лола Ҳазратова. — Энди бўлса қишлоғимиздаги «Имиджтекстил» масъулияти чекланган жамият билан шартнома асосида касаначи сифатида уй меҳнати билан бандман. Бизни дастгоҳ билан корхона таъминлаган, хомашё етарли. Ҳар хил сочиқ, қўлқоп, читдан тўшак ғилофлари тикамиз. Ҳозирча 15 нафар хотин-қиз бу имкониятдан фойдаланяпти. Даромад ҳам ёмон эмас. Келгусида сафимиз янада кенгаяди.

«Оқ олтин» акциядорлик жамияти раиси Узоқ Нуруллаевнинг таъкидлашича, корхонада касаначилар сони юзтадан ошган. Шулардан 84 нафари хотин-қиз. Улар уйларида корхона буюртмаси — пахта теришда ишлатиладиган этак, ишчи коржомалари, шолча тикадилар. Бултур касаначилар 4 миллион 560 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб бердилар.

— Дурадгорлик бизга ота мерос, — дейди уста Амрулла Бозоров. — Пенсияга чиққан отам ҳам бўш ўтиролмайдилар. Ўзимиз ишлаган 191-хўжаликлараро кўчма механизациялашган жамланма билан шартнома асосида уй меҳнати билан шуғулланяпмиз. Укам Баҳодир ҳам касаначи. Турли қишлоқларда яшовчи ҳамкасбларим (20 киши) қатори эшикдераза ромлари ясаймиз, бетон, гипс ишларини бажарамиз. Меҳнатнинг бу янги тури қишлоқда яшовчилар учун жуда қулай. Шунга яраша маош ҳам оляпмиз.

Ўтган йили тумандаги «Ромстар» Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси пиллачилик соҳаси бўйича 1818 нафар уй бекаси билан шартнома тузиб, касаначиликни йўлга қўйганди. Улар корхонага 25650 минг сўмлик сифатли маҳсулот етказиб бердилар. Шундан сўнг корхона маъмурияти тикувчилик бўйича касаначиликни йўлга қўйди. Ҳозир 10 нафарга яқин касаначи пилла солинадиган қоплар тикиш билан машғул.

Касаначилик кони фойда эканлигини пайқаган туман йўл хўжалиги пудрат-таъмирлаш, фойдаланиш корхонаси жамоаси ҳам 5 нафар касаначи билан йўл четларига ўтқазиладиган манзарали ниҳол кўчатлари етиштириш мақсадида шартнома тузди. Хуллас, бу борадаги ҳаракатлар самарасини бермоқда.

— Жорий йилда, — дейди С.Фатуллаев, — бу иш янада ривожлантирилади. 12 та йирик корхонада 280 нафар касаначини рўйхатга олиш режалаштирилаяпти. Бундан корхоналар ҳам, касаначилар ҳам манфаатдор. Зеро, «Ижтимоий ҳимоя йили» моҳияти замирида аҳолининг турмуш фаровонлигини яхшилаш мақсади ётади.

Даврон БАҲРОНОВ,
«Ўзбекистон овози» мухбири

ЎзХДП:

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Янгиариқ туман кенгаши улуғ мутафаккир, шеърият мулкининг султони Алишер Навоийнинг таваллуд кунига бағишлаб шоир номидаги 29-сон умумий ўрта таълим мактабида танлов ўтказди. Мактаб ўқувчилари «Наво» ва «Назм» гуруҳларига бўлиниб, Навоий меросини, жумладан ғазалларини ўқиш ва ўрганиш борасида ўзаро беллашдилар. Тадбир ғолибларига ЎзХДП туман кенгаши ва «Камолот» ЁИҲ бўлимининг Фахрий ёрлиқлари, эсдалик совғалари топширилди.

Қўшработ туман кенгаши томонидан «Партия мақсади — халқ манфаати» мавзуида давра суҳбати ўтказилди. Унда иштирок этган маҳалла фаоллари, ёшлар вакиллари ЎзХДПнинг дастурий мақсадлари, фаолияти билан танишдилар.

Ўзбекистон ХДП МК матбуот хизмати

ЯНГИЛАНИШ ВА БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН ЯНАДА ИЗЧИЛ ҲАРАКАТ ҚИЛИШ, ХАЛҚИМИЗ УЧУН ФАРОВОН ТУРМУШ ШАРОИТИ ЯРАТИШ – АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗДИР

(Давоми. Боши 1-бетда)

Ўтган йили юридик шахслар даромадлари (фойда)дан олинадиган солиқ ставкалари 15 фоиздан 12 фоизгача, дивиденд ва фоизлардан олинадиган солиқ 15 фоиздан 10 фоизгача, ягона ижтимоий тўлов эса 31 фоиздан 25 фоизгача камайтирилди. Экология солиғи бутунлай бекор қилинди.

Солиқ имтиёзларидан фойдаланиш натижасида республикамиз корхона, компания ва хўжаликлари 2006 йилда ўз молиявий ресурсларини қўшимча равишда 425 миллиард сўмга кўпайтирди. Бу эса инвестицияларнинг ўсиши, корхоналарнинг айланма маблағини тўлдириш ва меҳнатга ҳақ тўлашни ошириш учун қўшимча манба бўлиб хизмат қилди.

Иккинчидан, бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш, иқтисодиётни эркинлаштириш ва мулк ҳуқуқини ҳимоя қилишни мустаҳкамлашга қаратилган чораларнинг амалга оширилиши мамлакатимизда инвестиция муҳитини яхшилаш ҳамда ҳажми тобора ортиб бораётган хорижий сармояларни жалб қилишда ижобий таъсир кўрсатди.

2006 йилда молиялашнинг барча манбалари ҳисобидан ўзлаштирилган капитал маблағлар ҳажми 3 миллиард 140 миллион АҚШ долларига тенг даражани ташкил этди.

Иқтисодиётга йўналтирилган сармояларнинг қарийб 50 фоизи технологияларни янгилаш ва замонавий ускуналар харид қилишга сарфланди.

Барча сармояларнинг 77,5 фоизини ташкил этадиган марказлашмаган сармояларнинг асосий ўсиши хорижий инвестицияларни тўғридан-тўғри жалб қилиш, корхоналарнинг ўз маблағи ва банк кредитлари ҳисобидан таъминланди.

Натижада йил давомида Кўнғирот сода заводи, Тўполанг ГЭСи ишга туширилди, «Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмасида мис ва унинг қўйилмаларидан тасма ленталарини ишлаб чиқариш йўлга қўйилди, «Кўқдумалоқ» қўшма корхонасида газни қайта ишлаш қувватининг биринчи навбати фойдаланишга топширилди, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводида газни қисмларга ажратадиган қурилма, Газли-Саримой газ қувури қурилиши, тўқимачилик саноатида эса 11 та инвестиция лойиҳаси якунига етказилди, саноатнинг қатор етакчи тармоқларида йирик инвестиция лойиҳаларини амалга оширишга киришилди.

Тошгузар — Бойсун — Қумқўрғон темир йўли қурилиши, Тошкент иссиқлик электр станциясини модернизация этиш, Навоий шаҳри аэропортини реконструкция қилиш, Резаксой ва Ҳангаронсой сув омбори ҳамда бошқа объектлар барпо этиш билан боғлиқ йирик лойиҳаларни амалга ошириш давом этмоқда. Арис-Ўзбекистон темир йўл тармоғи электрлаштирилди. Йўловчи ташиш поездларининг янги тезюрар йўналишлари ишга туширилди.

Йўл қурилиши дастурининг амалга оширилиши туфайли 2006 йилда халқаро транспорт тармоғи таркибига кирадиган 130 километр автомобиль йўли реконструкция қилинди, умумий фойдаланишда бўлган 2400 километр йўл таъмирланди, 34 та кўприк қурилди.

Умумий қиймати 186 миллион доллар бўлган, тўғридан-тўғри жалб этилган хорижий сармоялар иштирокида 53 та лойиҳа бўйича маблағларни ўзлаштириш якунланиб, маҳсулот ишлаб чиқариш бошланди. Жумладан, «Ўзбекенгилсаноат» давлат акциядорлик компаниясида — 11 та лойиҳа, Алоқа ва ахборотлаштириш агентлигида — 4 та, «Ўзбек-чарм-пойабзали» акциядорлик компаниясида — 2 та ва республикамизнинг турли ҳудудларида 31 та лойиҳа амалга оширилди.

Учинчидан, одамларда мулкка бўлган муносабатни ўзгартириш, деҳқонларимизда ерга эгалик ҳиссини шакллантиришга қаратилган иқтисодий ислоҳотларнинг изчил амалга оширилиши натижасида қишлоқ хўжалиги соҳасида чуқур ўзгаришлар рўй бермоқда. Қишлоқ меҳнаткашларининг дунёқараши ўзгармоқда, уларда ташаббускорлик, тадбиркорлик, ер ҳамда сув ресурсларига масъулият ва тежамкорлик билан муносабатда бўлиш каби фазилатлар янада яққол намоён бўлмоқда.

Ҳеч шубҳасиз, бугунги кунда қишлоқ хўжалиги самарадорлигини тубдан ошириш, сўнгги йилларда пахтачилик, ғаллачилик ва мева-сабзавотчиликда мўл ҳосил етиштириш, ишлаб чиқариш ҳажмларининг ўсишида чуқур ўйланган ва изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар асосий омил бўлаётганини барчамиз яхши англаймиз.

Шуни мамнуният билан қайд этиш жоизки, фермер хўжаликлари амалда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг асосий шаклига, уни барқарор ривожлантиришни таъминлашда етакчи ҳаракатлантирувчи кучга айланди.

Ҳозирги пайтда республикамизда 190 мингга яқин фермер хўжалиги фаолият кўрсатмоқда ва уларда салкам 1,4 миллион киши меҳнат қилмоқда.

Агар 2000 йилда етиштирилган пахта ҳосилининг 21 фоизи фермер хўжаликлари ҳиссасига тўғри келган бўлса, 2006 йилда бу кўрсаткич 86 фоиздан ошиб кетди, бошоқли дон экинлар етиштириш бўйича эса 2000 йилда 15 фоизни ташкил этган бўлса, ўтган йили 75 фоиздан иборат бўлди.

Биргина 2006 йилнинг ўзида 666 та ширкат хўжалигини қайта ташкил этиш ҳисобидан 74 мингта фермер хўжалиги тузилди, уларнинг ярмидан кўпи мева-сабзавотчиликка ихтисослашганини таъкидлаш лозим.

Қишлоқ жойларда бозор иқтисодиёти тамойилларига асосланган меҳнат кооперацияси-нинг янги шакллари, янгича хўжалик муносабатлари тизими қарор топмоқда.

Жумладан, фермер хўжаликлари томонидан мева-сабзавот маҳсулотлари ва узум етиштиришга ҳамда уларни қайта ишлашга ихтисослашган қарийб 200 та агрофирма ташкил этилди, қишлоқ хўжалиги соҳасида ишлаб чиқаришга хизмат кўрсатиш, транспорт хизмати, маҳсулотларни қадоқлаш, жойлаш ва экспорт қилиш ҳамда шу каби бошқа хизматлар кўрсатиш бўйича ишлаб чиқариш ва бозор инфратузилмаси шакланмоқда.

Тўртинчидан, миллий иқтисодиётимизнинг экспорт салоҳияти жадал ривожланиб, тобора рақобатга бардошли бўлиб бораётгани 2006 йилда эришган асосий натижаларимиздан бири бўлди.

Экспорт корхоналаримиз фаолиятининг энг муҳим йўналишига, бутун иқтисодиётимизнинг ривожланиш натижаларини баҳолаш мезонига айланди.

Бугунги кунда деярли кўпгина тармоқ ва корхоналаримиз ташқи иқтисодий фаолиятга тўлиқ жалб этилган бўлиб, ташқи бозорларни фаоллик билан ўзлаштирмоқда.

Биргина 2006 йилнинг ўзида товар маҳсулотларини экспорт қилиш ҳажми 31,5 фоизга ўсиб, 2000 йилга нисбатан 2 мартадан кўпроқ ортди.

Ташқи савдо айланмасининг ижобий сальдоси йил давомида қарийб 2 миллиард АҚШ долларигача ўсди.

Шу борада эътиборингизни муҳим бир масалага қаратмоқчиман.

Экспорт ҳажмининг ана шундай ўсиши биз учун аньанавий ресурслар бўлмиш пахта толаси, қимматбаҳо металлар ва турли хомашё етказиб бериш ҳисобига эмас, балки асосан автомобиллар, нефть-кимё ва металл маҳсулотлари, минерал ўғитлар, ип-калава ва газлама, трикотаж буюмлар, сим-кабель маҳсулотлари, қурилиш материаллари ва бошқа шу каби кўплаб экспорт товарлари ҳажми ва турларини кўпайтириш эвазига таъминланмоқда.

Буни экспорт ҳажмида тайёр маҳсулотлар ва хизматларнинг улуши 53 фоиздан ошгани, пахта толасининг улуши эса 17 фоизгача камайгани ҳам яққол тасдиқлайди.

Бешинчидан, 2006 йилда аҳоли бандлигини ошириш, халқимиз турмуш даражасини босқичма-босқич юксалтириш йўлида сезиларли қадамлар қўйилди.

Барча тоифадаги ишчи-ходимларнинг реал иш ҳақи ўтган йилда 36 фоизга ўсди.

Ўтган йили иқтисодиётимизда амалга оширилган таркибий ўзгариш ва ўсиш суръатлари, кичик бизнес ва тадбиркорликни рағбатлантириш, хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантириш, одамларимизга касаначиликнинг турли шакллари билан шуғулланиши учун шарт-шароит яратиб бериш, муҳтож оилаларни чорва моллари билан таъминлаш борасида қилинган кўпгина ишлар туфайли мамлакатимизда қарийб 570 мингта иш ўрни яратилди.

Айниқса, 2006 йилда йирик саноат корхоналари билан кооперациялашиш негизида касаначилик фаол ривожланиб, бунинг натижасида 60 мингдан зиёд иш ўрни ташкил этилди.

Мана шу билдирилган фикрлар нуқтаи назаридан ҳар қайси ҳоким ўз вилоятида қандай иш қилингани ҳақида ҳисоб берса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Шуни таъкидлаш жоизки, биз катта сармоя, маблағ талаб қилмайдиган касаначиликни йўлга қўйиш мақсадида жойлардаги ишлаб чиқариш корхоналарида бекор ётган турли хил дастгоҳ ва ускуналарни қўлидан иш келадиган одамларга, оилаларга бердик. Натижада 60 минг одам, 60 минг оила қўшимча даромадга эга бўлди. Шу одамларнинг, айтиш мумкинки, дунёқараши ўзгарди. Улар энди ўз оиласи, болалари олдида бошини кўтариб яшайди, эл-юрт, Ватан равнақига ўз ҳиссасини қўшади.

Шу маънода, бу масала бўйича ибратли тажрибаларни ўрганиш, кенг тарғиб этиш албатта фойдадан холи бўлмайди.

Иқтисодиётимизда қўлга киритилган марралар ҳақида гапирганда, шуни айтиш керак, бугунги дунёда нуфузли ташкилот бўлмиш Халқаро валюта жамғармасининг берган баҳоси кўп нарсани англатади. Бундай ютуқлар замирида нима турибди? Албатта, пешона тери ва қаттиқ меҳнат.

Энг муҳими, инсон аниқ мақсад сари интилса, унга барча шарт-шароит яратиб берилса, моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантирилса, у энг юксак марраларни эгаллашга қодир бўлади. Бизнинг мутахассислар, ёшларимиз қандай замонавий, юксак технологияларни ўзлаштира олаётганини кўриб турибмиз. Бугун касб-ҳунар коллежларини, олий ўқув юртларини битираётган болаларимиз ҳеч кимдан кам эмас.

Бу гаплардан мақсад шуки, биз ҳеч қачон Ўзбекистон эришган ютуқларни рўкач қилиб, қуруқ мақтаниш йўлига ўтганимиз йўқ ва ўтмаймиз ҳам.

Аксинча, бу борада реал натижалар ҳақида гапириш ўринли бўлади, деб ўйлайман. Масалан, таълим-тарбия ва соғлиқни сақлаш соҳасидаги ютуқларимизни олайлик. Бугун замон шиддат билан ўзгаряпти — унга ҳамқадам бўлиб яшаш ва ишлаш керак. Бунинг учун эса аввало интеллект, ақл-заковат керак.

Йилнинг ҳар чорагида ўтказиладиган ижтимоий ҳисоботлар натижаларига кўра, ўтган йили аҳолининг бандлиги 2,7 фоиз, шу жумладан, саноатда 9 фоиз ўсган, қишлоқ хўжалигида банд бўлганларнинг сони эса 4 фоизга камайган.

Аммо, бу йўналишда амалга оширилган ишларга қарамасдан, бугунги кунда мамлакатимизда вақтинчалик ишларда банд бўлганлар сони салкам 300 минг нафарни ташкил этаётганига, 560 мингдан зиёд киши ёки меҳнатга лаёқатли фаол аҳолининг қарийб 5 фоизи ишга жойлашишга муҳтож эканига алоҳида эътибор қаратишимиз зарур.

Бундай ҳолат аҳоли бандлиги муаммолари ҳали-бери ижтимоий сиёсатимизнинг зудлик билан ҳал қилиш талаб этиладиган ўткир ва долзарб масаласи бўлиб қолаётганини кўрсатади ва бу соҳада давлат ва жамоат ташкилотлари, аввало, маҳаллий ҳокимиятлар томонидан амалга оширилаётган барча ҳаракатларимизни янада кучайтиришни талаб қилади.

2006 йилда аҳолининг кам таъминланган ва муҳтож қатламларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш ва уларга моддий ёрдам кўрсатиш борасида аниқ йўналтирилган самарали чора-тадбирларни амалга ошириш, таълим, кадрлар тайёрлаш, соғлиқни сақлаш ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш соҳаларида мақсадли умуммиллий дастурларни ҳаётга татбиқ этиш масалаларига катта эътибор қаратилди.

Фақатгина «Ҳомийлар ва шифокорлар йили» дастурида кўзда тутилган тадбирлар ижроси учун қарийб 284 миллиард сўм, жумладан, 133 миллиард сўм бюджет маблағи, 151 миллиард сўмдан зиёд идора ва ташкилотлар, ҳомийлар маблағи сарфлангани ҳам шундан далолат беради.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини амалга ошириш натижасида 1997 йилдан буён касб-ҳунар коллежлари ва академик лицейларда иқтисодиётимизнинг турли соҳа ва тармоқлари учун қарийб 600 минг нафар малакали ёш кадрлар тайёрланди.

Мана бу бизнинг катта ютуғимиз. Биз 600 минг ёш, келажакка интилган, кўзлари ёниб турган йигит-қизларимизни ҳаётга тайёрладик. Уч йиллик ўқиш давомида замонавий касб ва дунёқараш эгаси бўлган, хорижий тилларни пухта биладиган ёш авлодимиз ҳаётга кириб келмоқда.

Биргина 2006 йилнинг ўзида 8 минг ўқувчи ўрнига эга бўлган 6 та академик лицей ва 70 минг ўринли 124 та касб-ҳунар коллежи қуриб, фойдаланишга топширилди, 8,7 миллиард сўмлик ва 15 миллион АҚШ доллари миқдоридаги ўқув-лаборатория жиҳозлари харид қилинди.

Мактаб таълимини ривожлантириш дастурига мувофиқ, 2006 йилда 61 та янги мактаб қуриб, фойдаланишга топширилди, 385 та мактаб капитал реконструкция қилинди, 530 та мактаб эса таъмирланди.

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир масалани ўртага қўйиш жоиз, деб биламан. Агар биз 1997 йили Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини қабул қилмасак, лицей ва коллежларни қуриш, нафақат қуриш, балки жиҳозлаш, уларда ишлайдиган малакали педагогларни, тегишли дастурларни тайёрлашни йўлга қўймасак, бу даргоҳларни битириб чиқадиган ёшларни ишга жойлаш масаласини ўйламасак, айтинглар, нима бўлар эди?

Фарзандлари келажагини ўйлаб яшаш — ўзбек миллатига хос фазилат.

Бугун мана шу дастурни бутун дунё эътироф этмоқда. Лицей ва коллежларни битирган минг-минглаб ёшларимиз нафақат юртимизда, балки хорижий мамлакатларда ҳам муваффақиятли ишламоқда.

Шу маънода, мамнуният билан айтиш мумкинки, мана шу ўн йил биз учун бекор ўтгани йўқ. Бу ишларимизнинг дастлабки ҳосилини кўра бошладик. Бизнинг ишимизга кимки баҳо бермоқчи бўлса, ана шу ёшларга, уларнинг онги ва дунёқарашига боқсин.

Ўқитувчилар ва умумтаълим муассасалари ходимларини моддий рағбатлантириш ҳамда уларнинг меҳнатига ҳақ тўлашнинг сифат жиҳатидан мутлақо янгича усуллари жорий этилди. Барча мактабларда меҳнатда ўрнак кўрсатган халқ таълими ходимларини рағбатлантиришга қаратилган мактаб директори фондлари тузилди ва ўтган йили шу фондлар орқали 190 минг нафарга яқин ўқитувчи рағбатлантирилди.

Соғлиқни сақлаш тизимини такомиллаштириш ва аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини ошириш, мамлакатимизда спортни, биринчи галда, болалар спортини ривожлантириш, тиббиёт ходимлари ва ижтимоий соҳа ходимлари меҳнатини рағбатлантириш масалаларига катта эътибор қаратилди.

Мамлакатимизнинг ўтган йилдаги ижтимоий-иқтисодий ривожланиш натижаларига якун ясар эканмиз, ҳақиқатан ҳам, 2006 йил — бозор иқтисодиёти ва демократия йўлида чуқур ислоҳотлар амалга оширилган, иқтисодиётимиз юксак суръатлар билан ривожланган, эл-юртимизнинг турмуш даражасини юксалтириш борасида ижобий ўзгаришларга эришилган йил бўлди, деб ишонч билан айтишга барча асосларимиз бор.

Халқимизнинг белни маҳкам боғлаб, пешона тери тўкиб қилган машаққатли меҳнати эвазига эришилган бу ютуқлар, ўз навбатида, янгиланиш ва барқарор тараққиёт йўлидан янада қатъий ва изчил ҳаракат қилишимиз учун мустаҳкам замин бўлиб хизмат қилиши муқаррар.

Қадрли юртдошлар!

Биз 2007 йилги истиқбол кўрсаткичлари ва иқтисодиётни ривожлантиришнинг асосий устувор йўналишларини белгилар эканмиз, аввало, мамлакатимизни модернизация қилиш ва демократик янгилаш, жамиятни эркинлаштириш, аҳоли турмуш даражасини юксалтириш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотларни янада чуқурлаштириш заруратидан келиб чиққан ҳолда иш олиб боришимиз лозим.

Шу борада иқтисодиётимизни ривожлантиришда қандай устувор йўналишлар кўзда тутилмоқда?

Албатта, олдимизда турган вазифалар кўп, лекин ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган ҳаётий масалаларнинг жиловини қўлда маҳкам ушлаб турмасак, кўзлаган натижага эриша олмаймиз.

Биринчи навбатдаги ҳал қилувчи асосий вазифа — бу иқтисодиётнинг барқарор ва мутаносиб суръатларда ўсиши ҳамда таркибий ўзгаришлар ва модернизациялашни таъминлаш, унинг энг муҳим тармоқларини техник ва технологик жиҳатдан янгилаш, солиқ сиёсатини янада эркинлаштиришдан иборат.

Барчамизга маълумки, мамлакатимиз Олий Мажлиси томонидан 2007 йил учун мўлжалланган иқтисодий ва ижтимоий ривожланишнинг асосий кўрсаткичлари тасдиқланган. Жорий йилда ялпи ички маҳсулот ҳажми 7,7 фоиз, саноат ишлаб чиқариши 7,8 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ишлаб чиқариш ҳажми 5 фоиз ўсишини таъминлаш, иқтисодиёт тармоқларини ривожлантиришга жалб этиладиган инвестициялар ҳажмини эса 25,5 фоизга кўпайтириш белгиланган.

Шу билан бирга, қатъий молия-кредит ва пул сиёсатини юритиш ва шу асосда йил давомида инфляция даражасини 5-7 фоизгача қисқартириш кўзда тутилган.

Солиқ сиёсатини янада эркинлаштириш ва солиқ органлари фаолиятини такомиллаштириш борасидаги ишлар давом эттирилади. Даромад солиғи ставкаларини 12 фоиздан 10 фоизга, кичик бизнес субъектлари учун ягона солиқ тўлови ставкасини 13 фоиздан 10 фоизга, шунингдек, ягона ижтимоий тўлов ставкасини 24 фоизгача камайтириш кўзда тутилмоқда.

Тиббиёт, таълим ва спорт объектларини сақлаш харажатлари корхоналарнинг солиққа тортиладиган базасидан чиқарилади, савдода илгари тўлаб келинган учта тўлов ўрнига эса ягона солиқ тўлови жорий этилади.

Шунингдек, жисмоний шахслар даромадларидан олинадиган солиқ ставкалари сезиларли даражада пасайтирилади, қатор бошқа солиқ тўловлари ва имтиёзлари унификация қилинади.

Айни пайтда саноатнинг ёқилғи-энергетика, нефть-газ-кимё мажмуалари, энергетика, олтин қазиб олиш ва рангли металлургия, кимё ва қурилиш материаллари саноати каби тармоқлари, ахборот ва коммуникация технологиялари соҳалари доимий диққат марказимизда бўлади.

Енгил саноат тармоқлари, шу жумладан, тўқимачилик саноати, хомашёни қайта ишлаш тармоқлари мамлакатимизда қандай бой манбаларга ва аҳолини иш билан таъминлаш бўйича қандай салоҳиятга эга эканини яхши биламиз. Шунинг учун ҳам бу соҳаларнинг ўсиши ва самарасини оширишга жиддий аҳамият берилади.

Олдимизда турган, алоҳида эътиборни талаб қиладиган яна бир муҳим масала – бу қишлоқ хўжалигида таркибий ўзгаришларни амалга оширишни изчиллик билан давом эттиришдан иборат. Биз истиқлол йилларида том маънода ғалла мустақиллигига эришдик, бугуни кунда фақат ўзимизни ғалла билан таъминлаб қолмасдан, айни вақтда ғалла ва ун маҳсулотларини экспорт ҳам қилмоқдамиз. Жаҳон пахта бозорларида ўзбек пахта толаси доимо юксак харидоргир бўлиб келмоқда. Буни икки йилдан бери Тошкент шаҳрида ўтказилаётган Халқаро пахта ярмаркаси натижалари ҳам яққол тасдиқлаб турибди.

Буларнинг барчаси бизни қувонтиради, албатта. Лекин, айни пайтда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарасини ошириш, мулкчилик муносабатлари ва шаклларини тубдан ислоҳ қилиш, фермер хўжаликларини ривожлантириш ва мустаҳкамлаш, қишлоқларимизни обод этиш асосида қишлоқ аҳолисининг даромадлари ва турмуш даражасини юксалтириш вазифалари доимий эътибор марказида туриши шарт.

Шу мақсадларга эришишда қишлоқ жойларда ихчам, замонавий технологиялар билан жиҳозланган корхоналар қуриш, кичик бизнес ва тадбиркорлик, касаначиликнинг турли шаклларини ривожлантириш ўта муҳим аҳамият касб этади.

Бу масалалар бўйича Вазирлар Маҳкамаси (Ш.Мирзиёев) 2007-2011 йилларга белгиланган, мамлакатимизнинг барча ҳудудларини қамраб оладиган ягона дастур ишлаб чиқиши зарур. Унда қишлоқни ривожлантиришнинг асосий йўналишларини амалга ошириш учун тегишли тадбирлар, шу жумладан, молиявий омиллар ва солиқ имтиёзлари кўзда тутилиши лозим.

Бу дастур ҳақида гапирганда, ҳокимларнинг масъулиятини оширишга алоҳида эътибор бериш зарур. Нима учун баъзи вилоятлар қишлоққа саноатни олиб киришда сезиларли натижаларга эришяпти-ю, баъзилари бу масалада оқсамоқда?

Ҳар бир ҳоким ўз фаолиятига баҳо беришда ана шундай мезонларга асосланиши лозим. Эски тузумга хос рапортбозлик каби нуқсонларга чек қўйиш даркор.

Инсон ҳаёти учун муҳим бўлган соҳалар — ҳаёт даражасини кўтариш, соғлиқни сақлаш, таълим-тарбия, одамларнинг кайфиятига таъсир этадиган ижтимоий масалаларни ечишга алоҳида аҳамият бериш керак.

Албатта, қишлоқ хўжалик соҳасида ислоҳотлар бўляпти, лекин ислоҳотлар ислоҳот учун эмас, инсон учун бўлиши лозим. Мисол учун, фермерлик ҳаракатини олайлик. Бу ҳаракатнинг ҳаётимиздаги ўрни ва аҳамияти беқиёс, унинг келажаги бор. Аммо бу соҳада ҳам турли камчиликлар, салбий ҳолатлар учраётганидан кўз юмиб бўлмайди. Фермерларга кенг йўл очиб бериш керак, айни вақтда уларга нисбатан талабни ҳам сусайтирмаслик лозим.

Айтайлик, бир фермер мажбуриятини бажариб, ўз даромадидан орттириб, мактаб ёки боғча қуряпти, баъзи фермерлар эса зиммасига олган шартнома режасини ҳам бажармаяпти. Ҳолбуки, улар учун уруғлик, ёқилғи, ўғит ва кредит маблағлари ўз вақтида етказиб берилмоқда.

Агар биз бу борадаги шартнома мажбуриятларига қатъий амал қилмасак, табиийки, давлатимизга, халқимизга катта зиён етади.

Шу сабабли бу дастурни ишлаб чиқишда қишлоқ жойларда кичик корхоналар ташкил этишда давлат томонидан тегишли имтиёзлар берилиши керак. Шу билан бирга, қишлоқда зарур инфратузилма — газ, сув, электр, коммуникация тармоқларини яратиб беришни ҳукумат ўз зиммасига олиши даркор. Шундагина бу жойларга чет эл инвестицияси келади, шундагина қишлоқда ривожланиш бўлади.

Мазкур дастурда қишлоқ хўжалигида етиштириладиган хомашёни, биринчи навбатда, мева-сабзавот ва чорвачилик маҳсулотларини тубдан қайта ишлаш масаласи муҳим ўрин эгаллаши даркор.

Чорвачилик соҳасида фермер хўжаликлари ташкил этиш, шунингдек, қишлоқдаги муҳтож оилаларни қорамол билан бепул таъминлаш ҳисобига чорва сони бугунги кунда 2000 йилга нисбатан учдан бир қисмга кўпайди.

Аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш миллий дастурига мувофиқ бу йил ҳам қишлоқ жойларда 60 мингга яқин кам таъминланган оилаларга чорва моллари, биринчи галда соғин сигирлар бепул берилиши кўзда тутилмоқда.

Лекин шулар қаторида таъкидлаш керакки, бугунги кунда чорвачиликни ривожлантиришнинг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, насличиликни тубдан яхшилаш, ветеринария ва зоотехника хизматининг замонавий тармоғини ташкил этиш, ем-хашак, аввало, омухта озуқа билан таъминлаш каби муаммолар ҳамон долзарблигича қолмоқда.

Гўшт-сут ишлаб чиқариш тармоғини ривожлантириш, замонавий технология билан жиҳозланган ихчам хусусий корхоналарни ташкил этиш, шу асосда харидоргир маҳсулотлар сифати ва турларини оширишга алоҳида эътибор бериш зарур.

Мамлакатимизда сифатли хомашёнинг бой ресурслари мавжудлигига қарамасдан, мева-сабзавот маҳсулотлари ва узумни комплекс қайта ишлаш соҳасида ҳам қалашиб турган, ўз ечимини кутаётган муаммолар ҳали кўп.

Биз иқтисодиётимиз таркибида хизмат кўрсатиш соҳасини жадал ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Бугунги кунда мазкур соҳада ялпи ички маҳсулотнинг 39,5 фоизи яратилмоқда, унда иқтисодиётда банд бўлган меҳнатга лаёқатли аҳолининг қарийб 58 фоизи фаолият юритмоқда.

Ўтган йили бу соҳада муайян ишлар амалга оширилганини қайд этиш жоиз. Жумладан, маиший хизматлар 15 фоизга, таълим хизматлари, болалар ва ногиронларга ижтимоий хизмат кўрсатиш 30 фоизга кўпайди, молиявий хизматлар эса 2,5 марта ортди. Телекоммуникация хизматлари, уяли телефон алоқаси, Интернетдан жамоа бўлиб фойдаланиш шохобчалари ва бошқа соҳалар ҳам жадал суръатда ривожланмоқда. Телекоммуникация технологияларини такомиллаштириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар 2006 йилда мамлакатимизнинг 220 та чекка ва олис аҳоли пунктларини телерадио тўлқинлари билан қамраб олиш имконини берди.

Универсал илмий кутубхоналар негизида ахборот-кутубхона марказлари ва ахборот-ресурс марказларининг ташкил этилиши аҳолига ахборот хизмати кўрсатишда янги имкониятлар очиб берди, улар ўқувчиларнинг билим даражаси ва мустақил таълим олиш имкониятини оширишга хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга, республикамизда хизмат кўрсатиш соҳасининг сифати ва савияси бугунги кун талабларига жавоб бермайди, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Ўз-ўзидан равшанки, хизмат кўрсатиш ва сервисга бўлган талабнинг изчил ўсиб бориши билан бу соҳа нафақат аҳолининг турмуш даражасини яхшилаш, энг зарур замонавий хизматлар кўрсатиш, балки одамларнинг, биринчи навбатда, қишлоқ аҳолисининг бандлик муаммоларини ҳал қилишда муҳим роль ўйнаши керак. Шундан келиб чиққан ҳолда, биз хизмат кўрсатиш соҳасининг мамлакат ялпи ички маҳсулотидаги улушини 2007 йилда 42-43 фоизга етказишимиз даркор.

Иқтисодиётдаги таркибий ўзгаришларда коммуникация тизимлари — темир йўл ва автотранспорт инфратузилмаси, электр, газ ва сув тармоқларини ривожлантириш катта ўрин тутади. 2007 йилда жанубий йўналишда — янги Тошгузар — Бойсун — Қумқўрғон темир йўли бўйлаб поездлар қатновини йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда. Бу йирик лойиҳага 450 миллион АҚШ долларига яқин хорижий ва маҳаллий инвестиция йўналтирилганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Биз учун ушбу темир йўли нафақат муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган транспорт ўзаги, балки мамлакатимизнинг жанубий ҳудудлари — Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларини барқарор иқтисодий ривожлантиришга шарт-шароит яратадиган ва ҳал қилувчи асосий омиллар бўлиб хизмат қилиши билан бирга, аҳоли бандлигини таъминлашда, унинг фаровонлигини оширишда катта ўрин тутиши муқаррар.

Минтақада кўмир ва ёқилғи саноати каби етакчи соҳаларни ривожлантириш, Хонжиза конида полиметалл рудаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш, Тюбегатан калий ўғитлар конини ўзлаштириш ишларини амалга ошириш имконини берадиган мезондир.

Транспорт коммуникациялари ҳақида гапирганда, яқинда қабул қилинган «2010 йилгача автомобиль йўлларини ривожлантириш концепцияси»ни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Молия вазирлиги, Республика йўл жамғармаси, «Ўзавтойўл» давлат-акциядорлик компанияси ҳамда жойлардаги бошқарув органлари халқаро, давлат ва маҳаллий аҳамиятга эга бўлган янги автомобиль йўлларини қуриш, мавжуд бўлганларини реконструкция қилиш, замонавий логистика марказларини шакллантириш бўйича концепцияда белгиланган чора-тадбирларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаши керак.

Бугунги кунда иқтисодиётнинг етакчи тармоқларида ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш билан боғлиқ ишларнинг аҳволи ўзига жиддий эътибор қаратишни талаб қилади.

Баъзан бу борада мутлақо чидаб бўлмайдиган ҳолатларни учратиш мумкин.

Бир мисол, 2006 йилда тўқимачилик саноатида даққиюнусдан қолган эски дастгоҳлар билан таъминланган, зарар кўриб ишлаётган икки юзта корхонани ёпишга тўғри келди. Улар юқори харидоргир хомашё — пахта толасидан бозори бўлмаган, ўта сифатсиз ипкалава ва момиқ ишлаб чиқариб келган.

Аҳвол шундай бўлишига қарамасдан, бу корхоналар, биринчи навбатда туман, шаҳар ва вилоят ҳокимликлари раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли фаолият кўрсатишни давом эттирган.

Яъники, ҳокимлар бу сифатсиз маҳсулотнинг бозори йўқлигини билатуриб, гўёки одамларни иш билан таъминлаш мақсадида шу корхоналарни сақлаб келган. Савол туғилади: агар пахта толаси ҳокимларнинг хусусий мулки бўлса, уни зарар билан ишлайдиган шу корхоналарга берармиди? Йўқ, албатта!

Ушбу корхоналарни тугатиш ва ишчиларини бошқа корхоналарга ўтказиш ҳисобидан қарийб 20 минг тонна сифатли пахта толасини, яъни тахминан 22 миллион АҚШ долларига тўғри келадиган маҳсулотни тежашга эришдик.

Ёки ҳали-бери сақланиб қолаётган, сифатли технологиялар, экстракция ускуналарига эга бўлмаган, катта зарар эвазига сифатсиз, истеъмол учун яроқсиз ўсимлик ёғи ишлаб чиқараётган ёғ-мой корхоналарини олайлик.

Бу соҳадаги мавжуд аҳвол учун масъулиятни ким ўз бўйнига олади?

Минг афсуски, мамлакатимизнинг реал иқтисодиётида фаолият юритаётган корхоналарда эскирган технологиялар, жисмоний ва маънавий жиҳатдан аллақачон ўз умрини ўтаб бўлган асбоб-ускуна ва дастгоҳлар асосида ишлаётган ўнлаб ва юзлаб корхоналар сақланиб қолаётгани ҳақида салбий мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Баъзан бундай техника ва дастгоҳларни сақлаб туришнинг ўзига сарфланаётган харажатлар уларнинг ўрнига янги, замонавий ускуналарни сотиб олишдан қимматга тушмоқда. Ишлаб чиқаришдаги катта йўқотишлар ҳақида эса гапирмаса ҳам бўлади.

Бир ҳақиқатни барчамиз яна ва яна бир бор чуқур англаб олишимиз шарт. Тобора кучайиб бораётган рақобат муҳити ҳамда мунтазам ўзгариб турадиган бозор талаблари ишлаб чиқаришни модернизация қилиш, уни техник ва технологик жиҳатдан янгилаш билан боғлиқ масалаларга нисбатан бизнинг ёндашувларимизни мутлақо бошқатдан кўриб чиқишимизни талаб қилмоқда.

Бугуни кунда ишлаб чиқаришни техник жиҳатдан мунтазам модернизация қилиб бориш учун самарали рағбатлантириш тизимини яратишимиз зарур.

Бу борада модернизация қилиш ва янгилаш жараёнларини жадаллаштириш учун корхоналарнинг ўз маблағлари ва жалб қилинган маблағлар ҳисобидан йўналтираётган сармояларини уч йилга даромад (фойда) солиғидан, ўрнатилган ва ишлаб чиқариш жараёнида фойдаланилаётган янги ускуналарни эса мулк солиғидан озод қилиш бу масалага ижобий таъсир ўтказиши мумкин.

Шунингдек, ишлаб чиқариш фаолиятини амалга ошираётган ва ягона солиқ тўловини тўлаётган микрофирмалар ҳамда кичик корхоналар учун 5 йил муддатга инвестицион солиқ имтиёзини жорий қилиш таклиф этилади. Унга кўра, солиққа тортиш базаси янги сотиб олинган технологик ускуналар қийматига тенг миқдорда камайтирилади. Фақат бу кўрсаткич солиққа тортиш базасининг 25 фоизидан ошмаслиги керак.

Молия ва Иқтисодиёт вазирликлари, Давлат солиқ қўмитаси бир ой муддатда ушбу масала бўйича ҳукумат қарори лойиҳасини белгиланган тартибда ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун киритсин.

Ҳурматли дўстлар!

Иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда бизнинг асосий устувор йўналишимиз бундан буён ҳам бизнес, жумладан, хусусий бизнес учун зарур бўлган барча қулай шароитларни яратишдан, давлатнинг иқтисодиётдаги иштирокини изчил камайтириб боришдан иборат бўлиб қолаверади.

Ушбу принципиал вазифаларни амалга оширишда қандай масалалар ва йўналишлар эътибор марказимизда бўл

ЯНГИЛАНИШ ВА БАРҚАРОР ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДАН ЯНАДА ИЗЧИЛ ҲАРАКАТ ҚИЛИШ, ХАЛҚИМИЗ УЧУН ФАРОВОН ТУРМУШ ШАРОИТИ ЯРАТИШ — АСОСИЙ ВАЗИФАМИЗДИР

(Давоми. Боши 1-2-бетларда)

Шунингдек, бизнесни ёпиш ва тугатишни расмийлаштириш масаласи ҳам ҳал этилмаган ва тартибга солинмаган. Бунинг оқибатида бу ишларни ҳал қилиш баъзан ойлар давомида чўзилади.

Вазирлар Маҳкамаси (Ш.Мирзиёев) қисқа муддатда бу масалалар бўйича тегишли тартиб ўрнатиши лозим.

Иккинчидан, биз хусусийлаштириш ишларига нисбатан муносабатимиз ва ёндашувларимизни ҳам тубдан ўзгартиришимиз, иқтисодиётнинг кимё, электротехника саноати, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, қурилиш материаллари саноати ва бошқа етакчи тармоқларга қарашли корхоналарнинг акцияларини кимошди савдосига қўйиш бўйича қатъий чоралар кўришимиз зарур.

Бу ҳақда гапирганда, илгари ҳам айтган фикрни яна бир бор таъкидлашни истардим: биз хусусийлаштиришдан келадиган маблағлар ҳисобидан бюджетга тушумларни кўпайтиришни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганимиз йўқ.

Бу борадаги асосий масала — хусусийлаштириладиган объектларга эгалик қилишга даъвогарларнинг аввало объектларни модернизация қилиш, техник ва технологик жиҳатдан қайта жиҳозлаш ва жаҳон бозорида рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ўз зиммасига оладиган мажбуриятларидир.

Давлат мулки қўмитаси, Иқтисодиёт ва Молия вазирликлари ғоят қисқа муддатда амалдаги Хусусийлаштириш дастурларини қайта кўриб чиқсин ва бунда акциялар пакетлари, жумладан, давлатга тегишли назорат акция пакетлари бўлган, инвесторларга таклиф этиладиган стратегик муҳим объектлар рўйхатини тубдан кенгайтиришни назарда тутсин.

Такрор айтаман: биз бу масала бўйича бюджетга тушумларни кўпайтиришни ўйлаётганимиз йўқ. Гап бу ерда одамларнинг сармояси, маблағини мана шу соҳага жалб этиш ҳақида бормоқда. Чунки одамларда маблағ бор, лекин, айни пайтда, уларда агар пулимни сарфлайдиган бўлсам, эртага ортимдан тушади, текшир-текшир бошланади, деган ҳадик ва қўрқув ҳам йўқ эмас. Тан олиш керакки, бундай қўрқув бежиз эмас. Бизда ким кўп — текширувчи кўп.

Албатта, жамиятимизда ўта бойлар ҳам, ўта камбағаллар ҳам бўлмаслиги керак. Лекин, шу билан бирга, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик эгаларига, уларнинг ўз ҳалол меҳнати, пешона тери билан топадиган даромади ва бойлигига ёндашишда эски замондан қолган иллат ва асоратлардан бутунлай воз кечишимиз зарур. Лўнда қилиб айтганда, уларга ҳасад билан эмас, ҳавас билан қараш жамиятимизда тобора чуқур қарор топишини хоҳлардим. Ва бундай ҳолатни бугун ҳаётимизда содир бўлаётган ўзгаришларнинг табиий ва мантиқий натижаси тариқасида кўришимиз маъқул деб ҳисоблайман.

Бугунги кунда республика фонд бозори ва қимматли қоғозлар бозоридаги ишларнинг аҳволи ҳам бизни қониқтирмайди.

Бундай аҳвол кўп жиҳатдан корхоналардаги корпоратив бошқарув тизимидаги жиддий камчилик ва нуқсонлар билан боғлиқ.

Шуни очиқ айтишимиз керак, хусусийлаштириш тўғрисида баландпарвоз баёнот ва гаплар айтилгани билан амалда аксарият ҳолларда улар акциядорлик жамиятлари раҳбарларининг эшикларидаги лавҳаларнинг ўзгаришига, яъни директор ўрнига бошқарув раиси деган ёзув пайдо бўлишига, лекин ишнинг моҳияти ва усули эскича қолишига олиб келмоқда, холос.

Минг афсуски, мазкур акциядорлик компанияларининг Кузатув кенгашлари, тафтиш комиссиялари деярли ишламайди, улар номигагина, қоғозда қолиб кетмоқда.

Ушбу муаммони бундай корхоналар негизида хусусий корхона ва компаниялар ташкил этиш орқали ҳал қилиш мумкин, деб ўйлайман.

Ташкил этиладиган мазкур корхона ва компанияларга ишлаб чиқариш самарадорлигини сўзсиз ошириш ва рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқаришга қаратилган ўрта ва узоқ муддатли сармоя киритиш мажбуриятларини ўз зиммасига оладиган хусусий шахс ёки сони чекланган мулкдорлар эгалик қилиши лозим.

Бу вазифаларни биринчи галда иқтисодий ночор акциядорлик жамиятларига нисбатан уларни кейинчалик хусусий сармоядорларга сотиш шарти билан банкротлик механизмини қўллаш орқали ҳал этиш зарур.

Учинчидан, давлатнинг иқтисодиётдаги иштирокини кескин камайтириш бўйича юқорида қўйилган мақсадларга эришишда давлат назорат органларининг корхоналар хўжалик фаолиятига ҳар қандай ноқонуний аралашувига тўла барҳам бериш муҳим аҳамиятга молик масала бўлиб қолмоқда.

Албатта, кейинги уч йилда бу борада кўпгина ишлар амалга оширилди. Бугунги кунда республикамизда молия-хўжалик фаолиятини фақат солиқ органлари текшириши мумкин, тадбиркорларга нисбатан ҳар қандай санкциялар фақат суд қарорига биноан қўлланади. Қонунчиликдаги баҳсли масалалар тадбиркорлар фойдасига ҳал этилмоқда. Ҳисобот тақдим этишнинг барча шакллари ва турлари кескин қисқартирилди.

Бироқ, бу соҳада ҳали кўп иш қилиш керак. Гап бу ўринда корхоналар фаолиятига аралашиш учун маъмурий имкониятлардан, уларнинг молиявий ва бошқа ресурсларидан ҳар қандай шаклда ноқонуний фойдаланишга қаратилган уринишларнинг қатъий бартараф этилиши ва бундай хатти-ҳаракатларга йўл қўйганлар маъмурий тартибда ҳамда суд орқали жазоланиши зарурлиги ҳақида бормоқда.

Бизнинг асосий мақсадимиз шундан иборатки, ўз сармоясини аниқ бир ишга йўналтириб, ўзининг мулки ва маблағини ўртага қўяётган тадбиркор ҳар қандай даражадаги давлат амалдори, ҳеч қандай текширувчи унинг мулки ва бизнесига дахл қилишга ҳаққи йўқлигига ишонч ҳосил қилиши керак.

Ўйлайманки, Олий Мажлисимиз, Бош прокуратура ва суд органлари ушбу вазифани амалга ошириш бўйича қўшимча қатъий чоралар кўради.

Тадбиркорликка нотўғри муносабат, бу соҳа вакилларига кўрсатилаётган зўравонлик кўринишларини бозорларимизда кўп учратиш мумкин. Шу ўринда яқинда телевидениеда намойиш этилган бир ҳолатни мисол келтирмоқчиман.

Бир хонадонда эр-хотин, биз ҳам тадбиркорлик орқасидан бой-бадавлат бўламиз, деб ўз ишини, ўз бизнесини очмоқчи бўлади. Яъни, улар уйида халқимизнинг машҳур таомларидан бўлмиш норин тайёрлашга ва уни бозорга чиқариб сотишга қарор қилади.

Ўзингиз яхши биласиз, норин тайёрлаш кўп меҳнат ва маҳоратни талаб қилади. Эр-хотин норин тайёрлаб, уни бозорга олиб чиқмоқчи бўлади. Лекин, шунга эътибор беришлик — бу ишни амалга оширишда улар қандай қутилмаган азоб-уқубат ва таъмагирликларга дучор бўлади:

— бозорга чиқишдан олдин яқин қўшниларни норин билан зиёфат қилиш керак;

— бозор дарвозасида ўз ҳаққини талаб қиладиганларнинг қўлига нимадир қистириш зарур;

— бир амаллаб бозорга кириб олгач, жой олиш учун паттачиларни, таомнинг сифатини текширадиган ва бошқа турли назоратчиларни рози қилиш керак;

— охирида бозорнинг энг каттаси бўлмиш бозорқўмнинг навбатдаги ўтиришига устига қази тўғралган бир лаган ёғли норинни совға-салом тариқасида узатиш лозим.

Ўзингиз ўйланг, бу аҳволда бечора тадбиркорнинг ўзига нима қолади, шунча азобдан сўнг у қандай эркин нафас олиши, қандай тадбиркорлик қилиши мумкин?

Охир-оқибатда нима бўлади — хотининг «йиғиштиринг бу ишингизни, тадбиркор бўлмасдан кетинг», деб эрига қуйиниб гапирганини кўрамиз.

Бундай ҳолатни кўрган ҳар қандай одам фақат ёқасини ушлаб, тавба дейишга мажбур бўлади. Афсуски, қанчалик аччиқ бўлмасин, бу бор ҳақиқат.

Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, тадбиркорларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш бўйича ҳали кўп иш қилишимиз кераклигини ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда.

Тўртинчидан , кооперация алоқаларини кучайтириш ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш, мақсадга мувофиқ ҳолатларда, трансмиллий корпорациялар таркибига кириш очиқ иқтисодиёт йўлида изчил ривожланишимизнинг муҳим омили ҳисобланади.

Масаланинг бу тарзда қўйилиши, аввало, хомашёни комплекс равишда ва чуқур қайта ишлаш негизида қўшимча қиймат даражаси юқори, замонавий юксак технологияларга эга бўлган саноат тармоқларини ривожлантиришга қаратилган таркибий ислоҳотларимизнинг моҳиятидан келиб чиқади.

Бизнинг ўзига хос шароитимизни ҳисобга олган ҳолда, йирик трансмиллий компаниялар билан кооперация алоқалари ва ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда мустаҳкамлаш — бу, авваламбор, замонавий менежмент, ишлаб чиқаришни бошқариш ва меҳнатни ташкил этишнинг замонавий шаклларини жорий қилиш, энг илғор технологиялардан фойдаланиш ва, энг муҳими, маҳсулотларимизни сотиш учун жаҳон бозорларига чиқиш имконини яратади.

Кооперация ва ҳамкорлик ҳақида гапирганда, биз нафақат ноёб минерал-хомашё бойликларини, нафақат корхоналарнинг ишлаб чиқариш қуввати ва салоҳиятини, балки мамлакатимиздаги мавжуд интеллектуал ресурсларни, юқори малакали ишчи кучларини таклиф этишни ҳам назарда тутамиз.

Бу вазифани амалга ошириш учун, биринчи навбатда, автомобилсозлик, самолётсозлик, қишлоқ хўжалиги машинасозлиги, электротехника, енгил саноат, тўқимачилик, озиқ-овқат, фармацевтика, қурилиш материаллари саноати ва бошқа юқори технологияли тармоқларда катта имкониятлар мавжуд.

Бешинчидан, барчамизга яхши аёнки, бизнеснинг муваффақияти бозор иқтисодиёти институтлари, хусусан, юксак профессионал даражадаги мустақил аудитни, суғуртанинг замонавий шаклларини ва молиявий хизматларнинг бошқа турларини кенг ривожлантиришга бевосита боғлиқ.

Ана шу институтларни ривожлантириш учун юртимизда тегишли ҳуқуқий асос яратилган, аммо бу борадаги чора-тадбирларни амалга оширишда сусткашлик ва юзаки қарашларга йўл қўйилмоқда.

Шуни қайд этиш лозимки, бизни аудит тизимининг ҳозирги аҳволи қониқтирмайди, чунки у ҳали-бери бизнес самарадорлигини реал баҳолашнинг зарур воситасига айланган йўқ. Бу сектор шунчаки расмиятчилик учун ишламоқда ва ҳозирги кунга қадар молия бозорида етарли ишонч қозона олмаяпти.

Бизнесни суғурталаш соҳасидаги ишлар ҳам мутлақо қониқарсиз аҳволда. Мамлакатимиз суғурта компаниялари, маблағи ва тажрибаси етишмаслиги туфайли, ҳозирги вақтда тижорат шартномаларининг аксарият турларини суғуртавий таъминлаш, жумладан, экспорт кредитларини кафолатлаш имконига эга эмас. Бундай ҳолат экспорт ҳажми ва кўламига ўзининг салбий таъсирини кўрсатмоқда.

Шу муносабат билан Молия вазирлиги нафақат ушбу секторлардаги аҳволни танқидий баҳолаши, балки бутун молиявий инфратузилмалар фаолияти самарадорлигини чуқур ўрганиб чиқиши ва бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига ўз таклифларини киритиши зарур.

Учинчи энг муҳим устувор йўналиш — бу, хорижий инвестицияларни, биринчи галда, тўғридан-тўғри инвестицияларни жалб этиш борасидаги ишларимизни ҳар томонлама кучайтиришдан иборат.

Юртимизда яратилган қулай имтиёз ва преференциялар тизими туфайли 2006 йил ҳолатига иқтисодиётимизга жами 20 миллиард АҚШ долларидан зиёд миқдордаги хорижий инвестиция жалб этилди. Тўғридан-тўғри жалб қилинган хорижий инвестициялар ҳажми эса фақатгина 2000-2006 йиллар мобайнида 9,3 марта ошди ва 2,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этди.

Мамлакатимиз иқтисодиётига чет эл инвестицияларини жалб этиш — бу нафақат хорижий шериклар билан ҳамкорликда янги, истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш, айни пайтда — бу аввало янги замонавий техника, дастгоҳ ва ускуналар, технология ва ноу-хауларни жорий этиш, шу асосда ишлаб чиқарадиган маҳсулотларимизнинг юксак сифатини таъминлашга қаратилган.

Энг муҳими, четдан имтиёзли сармояларни олиб келиш — бу пировард натижада мамлакатимизда рақобатга бардошли, кучли иқтисодиётни барпо этиш ва жаҳон бозорида ўз муносиб ўрнимизни эгаллашга қодир бўлиш демакдир. Ўйлайманки, бугунги кунда бу ҳақиқатни ҳеч кимга исботлаб ўтиришнинг ҳожати йўқдир.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, инвестициялар, биринчи навбатда, тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар оқими — бу, чет эллик шерикларимиз республикамизда амалга оширилаётган кенг кўламдаги демократик ва бозор ислоҳотларининг тўғрилиги ҳамда самарадорлигини тан олгани, уларнинг биз билан ҳамкорлик қилишга тайёр эканининг яна бир тасдиғидир.

Ўз-ўзидан аёнки, ҳеч қайси ўзига ишонган хорижий компания, айниқса хусусий компания чуқур ислоҳотлар амалга оширилмаётган, сармоя киритишнинг зарур кафолат ва истиқболлари мавжуд бўлмаган бозорга қадам босмайди.

Бу эса бизнинг зиммамизга хорижий инвестициялар учун имкон қадар кўп қулайлик яратилган муҳитни шакллантириш масалалари билан мунтазам ва атрофлича шуғулланиш вазифасини юклайди.

Барчамизга маълумки, 2007 йил учун Инвестиция дастури тасдиқланди. Бу дастурда реал иқтисодиётнинг энг муҳим тармоқлари ва ижтимоий соҳада йирик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш, қиймати 3 миллиард 950 миллион АҚШ долларига тенг бўлган инвестиция маблағларини ўзлаштириш кўзда тутилган.

Ушбу дастур доирасида 1 миллиард АҚШ долларидан кўпроқ миқдорда хорижий инвестициялар жалб этилиши мўлжалланмоқда.

Бу маблағнинг салкам 700 миллион доллари ёки қарийб 68 фоизини тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ташкил этади. Хорижий инвесторлар билан ҳамкорликда жорий йилда 80 га яқин инвестиция лойиҳаси амалга оширилади, улар бугунги кунда зарур шартномалар ва молиявий манбалар билан таъминланган.

Бу лойиҳаларнинг барчасини санаб ўтирмасдан, фақат энг йирикларини айтиб ўтмоқчиман.

Булар — Хонжиза ва Учқулоч конларида ҳамкорликда полиметалл рудалар қазиб олиш, Устюрт минтақаси ва Орол денгизида ҳамда бошқа инвестиция киритилаётган ҳудудларда нефть ва газ бўйича геологияқидирув ишларини амалга ошириш, углеводород хомашёсининг истиқболли конларини ўзлаштиришни давом эттириш, «Тошкент — Ангрен» темир йўл линиясини электрлаштириш, 16 та енгил саноат корхонасини техник қайта жиҳозлаш, Сургил конидан олинадиган хомашё негизида полиэтилен ва полипропилен ишлаб чиқариш бўйича қўшма корхона ташкил этиш, уяли алоқа тармоғини кенгайтиришга қаратилган лойиҳаларни рўёбга чиқариш, Қорақалпоғистон Республикаси, Хоразм вилояти, Бухоро, Самарқанд, Гулистон, Жиззах ва Қарши шаҳарларидаги ичимлик суви билан таъминлаш тизимларини такомиллаштириш, шунингдек, бошқа бир қатор лойиҳалардан иборат.

Иқтисодиётимизнинг энг муҳим, аввало, етакчи тармоқларини модернизация қилиш ва техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш бўйича лойиҳаларни амалга ошириш мақсадида ўтган йили Ўзбекистон Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси тузилганидан барчангиз яхши хабардорсиз.

Мазкур жамғарманинг устав капиталини 1 миллиард АҚШ доллари миқдорида шакллантириш белгиланган эди.

2007 йилнинг 1 январигача жамғарманинг устав капиталига 500 миллион доллар маблағ жалб этилди.

Жамғарманинг асосий вазифаси фақат маблағларни жамлаш ҳамда таркибий ўзгаришларни амалга ошириш ва ишлаб чиқаришни модернизация қилиш учун ҳал қилувчи аҳамиятга молик муҳим лойиҳаларни молиялаштириш билан чекланмайди, балки хорижий инвесторлар — чет эл компаниялари, банклари, халқаро молия институтлари билан ҳамкорликда ўзаро тенг шартларда инвестиция лойиҳаларини молиялаштиришни ҳам ўз ичига олади.

Ишончим комилки, Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси ривожлангани сари унинг истиқболи кенгайиб боради, иқтисодиётимизни модернизация қилишдаги ўрни ва аҳамияти эса ҳар томонлама ошади.

Айни вақтда шуни тан олиш керакки, республикамизда иқтисодиётимизга инвестиция киритиш салоҳиятига эга бўлган чет эллик инвесторлар билан талаб даражасида иш олиб борилмаяпти.

Авваламбор, улар Ўзбекистондаги сармоя ётқизиш учун мавжуд бўлган катта имкониятлар, шунингдек, инвесторлар учун яратилган ҳар томонлама кенг, қулай шарт-шароит ва кафолатлар бўйича зарур, керакли информация ва маълумотга эга бўла олмаяпти.

Шу маънода, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги ҳузурида янги ташкил этилган Хорижий инвестицияларни ахборот билан таъминлаш ва кўмаклашиш агентлиги — «Ўзинфоинвест»дан умидимиз катта. Мазкур агентлик хорижий ишбилармон доираларни республикамиздаги мавжуд инвестиция муҳити ҳақида атрофлича ахборот билан таъминлаб қолмасдан, уларга лойиҳаларни амалга ошириш борасида ҳам ҳар томонлама кўмаклашади.

2007 йилда алоҳида эътибор талаб қиладиган яна бир устувор вазифа — бу иш ҳақи миқдорини ва аҳоли турмуш даражасини изчил ошириб боришни таъминлашдан иборат.

Бу вазифанинг ечими мамлакатимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида наинки улкан ижтимоий аҳамиятга эга, айни пайтда юртимизда ижтимоий-сиёсий барқарорликни мустаҳкамлашнинг ҳал қилувчи омили, десак, ҳақиқатни айтган бўламиз.

Ўз-ўзидан равшанки, иш ҳақининг ҳар қандай оширилиши кўплаб омил ва сабабларга, биринчи навбатда, иқтисодий тараққиёт самарадорлигига, корхоналар, бутун мамлакат молиявий барқарорлигининг ўсишига, пул муомаласининг мутаносиблиги ва миллий валютамиз — сўм курсининг барқарорлигига бевосита боғлиқ.

Реал иш ҳақининг ошиши истеъмол товарлари, ички бозоримизнинг харидоргир, сифатли маҳсулотларга тўлдирилиши ва энг муҳими, инфляция даражаси билан узвий боғлиқ. Акс ҳолда, нарх-навонинг кўтарилиши иш ҳақининг ҳар қандай оширилишини йўққа чиқариши мумкин.

Лўнда қилиб айтганда, реал иш ҳақининг ошиши — бу иқтисодиётнинг қандай суръатларда ривожланаётганини, мамлакатнинг молиявий аҳволи мустаҳкамланаётганини, мутаносиб монетар сиёсат қандай таъминланаётганини яққол акс эттирадиган ўзига хос кўзгу ва кўрсаткичдир.

Статистик маълумотлар ва социологик тадқиқотлар натижаларига кўра, мамлакатимизда 2006 йилнинг охирида ўртача реал ойлик иш ҳақи 185 минг сўмни ёки салкам 150 АҚШ долларини ташкил этган.

Мамлакатимиз иқтисодиёти ривожи учун мустаҳкам ва барқарор пойдевор яратилганини ҳамда шаклланиб бораётган тенденцияларни инобатга олган ҳолда, биз ўз олдимизга 2007 йилда ўртача иш ҳақини камида учдан бир миқдорда, 2010 йилга бориб эса, яъни яқин уч йил давомида уни 2,5 баробар ошириш вазифасини қўймоқдамиз.

Табиийки, шунга мос равишда пенсиялар, нафақалар, стипендиялар ва аҳолига тўланадиган бошқа хил тўловлар миқдори ҳам ўсиб боради.

Албатта, бу вазифа, бу марра нечоғлик мураккаб эканини биз яхши англаймиз. Айни пайтда бу ҳар томонлама асосланган ва ҳал этиладиган вазифа эканини таъкидламоқчиман.

Ўз навбатида иш ҳақининг муттасил ошиб бориши аҳоли истеъмол талабининг ўсишида кучли омил бўлишини, бу эса иқтисодиётимизда ишлаб чиқариш ҳажмларининг келажакда янада ортишини рағбатлантиришга хизмат қилишини назарда тутмоғимиз керак.

Бешинчи энг муҳим устувор масала — бу кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг жадал ривожланишини ҳар томонлама кўллаб-қувватлаш, шу асосда аҳолининг бандлиги ва фаровонлигини ошириш муаммоларини ҳал этишдан иборат.

Биз кичик бизнесни ривожлантириш асосида бир-бири билан ўзаро чамбарчас боғлиқ бўлган учта вазифани олдимизга қўямиз.

Биринчидан, жаҳон тажрибаси шуни кўрсатадики, кичик бизнес ички бозорни зарур товар ва хизматлар билан тўлдирадиган, иқтисодиётнинг таркибий негизини белгилаб берадиган энг муҳим сектор ҳисобланади, шунингдек, аҳолини иш билан таъминлашда, унинг даромадларини оширишда энг асосий омил ва манба бўлиб хизмат қилади.

Иккинчидан, ҳозирги шароитда жаҳон ва минтақавий бозорларда рақобат кескинлашиб бораётгани ҳаммамизга аён. Айнан кичик бизнес ўзининг ҳаракатчанлиги, кам сармоя талаб қилиши ҳисобидан ишлаб чиқаришни енгилроқ ва тез модернизация қилиш, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларини янгилаш имкониятига эга экани ва шу тариқа бозор конъюнктурасининг ўзгарувчан талабларига яхши мослаша олиши билан эътиборлидир.

Учинчидан, кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантиришнинг моҳияти ҳақида гапирар эканмиз, бу борада ўта муҳим бир масалани эътиборимиздан четда қолдирмаслик керак.

Кичик бизнес ва тадбиркорлик ўсиши билан биз мамлакатимизда таянчимиз ва суянчимиз бўлмиш мулкдорлар ўрта синфини шакллантириш вазифасини бевосита ҳал қилишга эришамиз. Буни ҳеч қачон унутмаслигимиз ва ўзимизга яхши тасаввур этишимиз лозим.

Бир сўз билан айтганда — кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик бугунги кунда аҳоли бандлигини таъминлайдиган ва унинг асосий даромад манбаи бўлган муҳим бўғинга айланмоқда.

Айни пайтда у иқтисодиётни изчил ривожлантиришнинг энг муҳим омили, жамиятимиз ижтимоий ва сиёсий барқарорлигининг кафолати, мамлакатимизни тараққиёт йўлидан олға етаклайдиган фаол ҳаракатлантирувчи куч сифатида намоён бўлмоқда.

Сўнгги йилларда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун қулай шарт-шароит яратиш йўлида кўп иш қилинди.

Юқорида айтилганидек, давлатнинг бизнес фаолиятига аралашуви кескин чекланди, кичик бизнес субъектларини рўйхатга олиш жараёни сезиларли даражада соддалаштирилди ва уларнинг ошкоралиги таъминланди, солиқ ставкалари унификация қилинди ва камайтирилди, маҳсулотларни стандартлаш ва сертификациялаш тизими такомиллаштирилди, биржа савдоларини ривожлантириш орқали тадбиркорларнинг моддий-техник ресурслардан эркин фойдаланиши билан боғлиқ кўп масалалар ҳал қилинди, микрокредитлаш ва микролизинг йўли билан тадбиркорларга кредит беришнинг янги шакллари жорий этилди.

Шуни таъкидлаш лозимки, буларнинг барчаси ўзининг ижобий натижасини берди. Фақат 2006 йилнинг ўзида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик соҳасида қўшимча равишда 290 минг янги иш ўрни яратилди, бу эса мамлакатимизда очилган янги иш жойларининг 50 фоиздан ортиғини ташкил этади.

2007 йилнинг бошида фаолият кўрсатаётган кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик корхоналарининг сони қарийб 350 мингтага етди ёки 2000 йилдагига нисбатан 2,3 марта кўпайди. Бугунги кунда кичик бизнеснинг ялпи ички маҳсулотдаги улуши 42,1 фоизни ташкил этмоқда.

Шулар билан бирга, биз бугунги кунда кичик бизнеснинг мавжуд салоҳиятини тўла намоён қила олмаётганимиз, уни етарлича ишга сололмаётганимизни қайд этишга мажбурмиз. Бугун кичик бизнеснинг техник жиҳозланиш даражаси, унинг таркибий тузилмаси, хусусий тадбиркорликнинг ривожланган саноат соҳасидаги ўрни бизни қониқтирмайди.

Ҳозирги кунда машинасозлик ва металлга ишлов бериш, енгил саноат, айниқса, трикотаж, тикувчилик буюмлари, пойабзал каби тайёр маҳсулотлар ишлаб чиқаришга ихтисослашган соҳалар, шунингдек, қурилиш материаллари саноатида кичик бизнеснинг ўрни ва улуши мутлақо етарли даражада эмас.

Бунинг учун, биринчи галда, маҳаллий ҳокимият органлари — туман, шаҳар ва вилоятлар ҳокимлари масъул бўлиши керак. Айни вақтда, хўжалик бирлашмалари ва корхоналар раҳбарларидан ҳам кичик бизнесни ривожлантириш учун нималар қилаётганини қатъий сўраш вақти келди, деб ўйлайман.

Бу борадаги бизнинг доимий вазифамиз — мамлакатимизда кичик бизнес ва тадбиркорликнинг ўрни ва роли изчил ўсишини таъминлаш, 2007 йилда унинг ялпи ички маҳсулотдаги улушини 45 фоизга, 2010 йилда эса 50-52 фоизга етказишдан иборат.

Биз кичик бизнес таркибини, авваламбор, унинг техник ва технологик тузилмасини яхшилаш масаласини кун тартибига кескин қилиб қўйишимиз даркор.

Бу ўринда гап хомашёни бирламчи қайта ишлайдиган оддий ишлаб чиқаришдан юксак технологик ишлаб чиқаришга ўтиш зарурати ҳақида бормоқда. Бу жараён ички бозордаги талаб ва маҳсулот экспортини кенгайтиришга йўналтирилиши лозим.

Бугунги кунда кичик бизнес ва тадбиркорлик маҳсулотлари мамлакатимиздаги умумий экспорт ҳажмининг атиги 11 фоизини ташкил этиши мутлақо номақбул ҳолат, деб ҳисоблайман.

Ўзининг кичик корхонасини очаётган тадбиркорлар биринчи галда корхонани замонавий ускуналар, бозор талабига қараб тез ўзгартириш мумкин бўлган ихчам технологиялар билан жиҳозлашга эътибор қаратиши, рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириши керак.

Бугун кичик бизнес соҳасида юксак профессионализм ва интеллектуал салоҳиятга асосланган меҳнатни тобора кенг қўллаш, фан ва техниканинг илғор ютуқларини фаол жорий этиш энг зарур ва долзарб масала бўлиб турибди.

Вазирлар Маҳкамасига бир ой муддатда бу масалалар юзасидан ҳукумат қарорини тайёрлаш ва қабул қилиш вазифаси топширилади.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Банк-молия тизимида олиб борилаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва кўламини кенгайтириш бўйича қуйидаги устувор вазифаларга эътиборингизни қаратмоқчиман. Сўнгги йилларда банк тизимида муайян ижобий ўзгаришлар рўй берди — бугун жами банк капитали 1 триллион сўмдан ошади ва у 2000 йилга нисбатан 7,4 марта ўсди, банк муассасалари тармоғи икки баробардан зиёд кўпайди.

Микрокредитбанк ташкил этилди ва у ўтган қисқа давр ичида кичик бизнес субъектларига 25 миллиард сўмдан ортиқ микрокредитлар ажратди. Минибанклар тармоғи жадал ривожланмоқда, уларнинг сони бугунги кунда 1800 тадан ортади.

Факторинг ва лизинг хизматлари каби банк хизматларининг янги турлари ўзлаштирилмоқда. Аккредитивлар бўйича хизматлар, пластик карточкалар ёрдамида нақд пулсиз ҳисоб-китобларни амалга ошириш, истеъмол кредитлари ажратиш, омонатларнинг эътиборни тортадиган янги турларини жорий этиш ва бошқа хизматлар яхши йўлга қўйилмоқда.

Шу билан бирга, бу соҳада жиддий ташвиш уйғотадиган кўпгина масала ва муаммолар ҳали-бери ўз ечимини топмасдан қолмоқда.

Капиталлашув даражасининг пастлиги ҳанузгача сақланиб қолмоқда, банк хизматлари бозорида деярли рақобат йўқ.

Аксарият тижорат банклари асосан қисқа муддатли товар кредитлари ажратиш билан чекланиб қолмоқда ва инвестиция жараёнларида деярли иштирок этмаяпти.

Мамлакатимиз иқтисодиётига жалб этилаётган инвестицияларнинг умумий ҳажмида тижорат банкларининг ўз капитали улуши атиги 5 фоизни ташкил этишини қандай баҳолаш мумкин?

Ҳолбуки, банклар молия-саноат гуруҳлари ташкил этишнинг ташаббускори ва фаол иштирокчиси бўлиши даркор. Марказий банк Адлия вазирлиги, Давлат мулки қўмитаси, бошқа манфаатдор хўжалик бирлашмалари, идоралар, корхоналар билан биргаликда амалдаги қонунчиликни танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқиши ва бу масалалар юзасидан Вазирлар Маҳкамасига аниқ ва амалий таклифлар киритиши керак.

Бугунги кунда банк тизимини ислоҳ қилиш борасидаги энг муҳим вазифалар — банкларнинг ўз устав капиталини кўпайтириш, аҳоли, тадбиркорлик субъектлари ва сармоя киритиши мумкин бўлган инвесторлар, шу жумладан, хорижий инвесторларнинг бўш пул маблағларини жалб қилиш учун акциялар чиқариш ва уларни фонд бозорларида фаол жойлаштириш каби комплекс чораларни амалга оширишдан иборат бўлмоғи лозим.

Ишни шундай йўлга қўйиш керакки, мижозлар, тадбиркорлар банкларнинг ортидан эмас, аксинча, банклар бизнес вакиллари ва аҳоли орқасидан юрадиган бўлсин.

Ҳеч шубҳасиз, банклар ҳал қилиши лозим бўлган асосий вазифалардан яна бири – нақд пул маблағларининг банкдан ташқари айланишини янада қисқартириш бўйича амалий чоралар кўришдан иборат.

Одамларнинг банкларга бўлган ишончини ошириш, уларни ишончли ҳамкор деб қарашига эришиш учун мунтазам равишда иш олиб бориш даркор.

Бу борада ҳар бир банк қатъий амал қилиши шарт бўлган асосий талаб шуки, мижоз қачон мурожаат қилмасин, банк уни нақд пул билан таъминлаши лозим. Бу ҳар бир банк, унинг ҳар бир бўлими ва филиали учун асосий қоида бўлиши зарур.

Бизнинг доимий эътиборимизни талаб қиладиган еттинчи устувор йўналиш — бу коммунал хўжалик соҳасида ислоҳотларни янада чуқурлаштириш билан боғлиқ.

Шу мақсадда уй-жой коммунал хўжалигида рўй бераётган жараёнларни яна ва яна бир бор танқидий баҳолаб, барчамиз учун муҳим ҳаётий аҳамиятга эга бўлган ушбу соҳада ҳамон сақланиб қолаётган жиддий муаммоларнинг илдизига етиш ва уларни бартараф қилиш зарур.

Бу борада қабул қилинган Ўзбекистон Республикаси Уй-жой кодекси, «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари тўғрисида»ги қонун ва бошқа меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларга тўлиқ амал қилинишига эришишимиз даркор.

Ширкатлар билан уларга коммунал ва таъмирлаш-қурилиш хизматлари кўрсатадиган корхоналар ўртасидаги шартномавий-ҳуқуқий муносабатларни тубдан қайта кўриб чиқиш ва янада мустаҳкамлаш, аҳолига кўрсатилаётган хизматларнинг сифати учун ҳар икки томоннинг масъулиятини ошириш лозим.

Битта ширкат томонидан хизмат кўрсатиладиган уйлар сонини энг мақбул ҳолга келтириш бўйича бошланган ишларни ниҳоясига етказиш керак. Токи улар турaржойларни эксплуатация қилиш ва сақлаш муаммоларини ҳал этиш билан аниқ ва бевосита шуғулланиш имкониятига эга бўлсин.

Шунингдек, иссиқлик билан таъминлаш ва уни бошқаришнинг бутун тизимини кескин ўзгартириш даркор. Маълумки, бу масалада мавжуд қозонхоналар ва иссиқлик таъминоти тармоқларининг техник ҳолати энг заиф бўғин ҳисобланади.

Муқобил ёқилғи манбаларидан фойдаланган ҳолда, локал иссиқлик ва иссиқ сув таъминоти тизимларига босқичма-босқич ўтишни таъминлаш ҳамда эскирган, ёқилғини кўп сарф қиладиган қозонхоналарни табиий газни тежаб сарфлайдиган ускуналарга алмаштириш масалаларини ечиш учун чуқур ўйлаб иш олиб бориш керак.

Иссиқлик ва сув таъминоти корхоналари ходимларининг масъулиятини ошириш, уларнинг меҳнатини рағбатлантириш бўйича пухта ва аниқ ўйланган механизмни жорий этиш масаласи бугунги кунда принципиал муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ушбу соҳа учун жавоб берадиган тузилмалар фаолиятини баҳолашда, уларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш даражасини белгилашда истеъмолчилар, биринчи навбатда, шаҳар ва посёлкалар аҳолиси иссиқлик ва сув билан қанчалик узлуксиз ва энг муҳими, сифатли таъминлангани асосий мезон бўлмоғи керак.

Бу масалада сув ва иссиқлик таъминоти корхоналари, маҳаллий ҳокимият органлари, шунингдек, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш идораларининг роли ва масъулиятини белгилаб қўйиш лозим, токи уларнинг ҳар биридан аниқ жавоб талаб қилиш мумкин бўлсин.

Ҳукумат манфаатдор тузилмалар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда бир ой муддатда коммунал соҳадаги ислоҳотларни изчил давом эттириш, энергияни тежайдиган технологияларни жорий қилиш ва бошқариш тизимини такомиллаштириш, қозонх

❖ Наврўз қўшиқлари

ТУРНАЛАР УЧСА ҚАРАЙЛИК...

ЭРТА КЎКЛАМДА ЎЛКАМИЗГА УЧИБ КЕЛАДИГАН ҚУШЛАРГА ҚАРАТА АЙТИЛАДИГАН ҚЎШИҚ ВА АЙТИМЛАР

Ҳамал ойида ўлкамизнинг барча сўлим гўшаларида Наврўзи олам тантаналари давом этади. Майсаларнинг ажиб бўйи таралган далаларга миришкор деҳқонлар барака уруғи қадашга киришадилар. Наврўзда табиат уйғонади, деҳқон дилидаги мўл ҳосил тўплаш умидига қанот бахш этилади. Зеро, XI асрнинг етук тилшуноси Маҳмуд Қошғарий ёзишича, ўтмишда яшаган боболаримиз йилбошидан кейинги илк баҳор ойини ***«улуғ ой»*** ёки ***«умид ойи»*** деб атаганлар. Ўша даврларда ҳам Наврўзи оламни нишонлаш, кўпчилик бўлиб сайл-томошаларга чиқиш анъанага айланган эди. Қиш бўйи сўлим фасл —баҳорни орзиқиб кутган одамлар ям-яшил дала-қирлар гулгун чечак тақ-қан чоғларда очилиб-сочилиб лола сайлига отланадилар.

Одатда деҳқончилик билан боғлиқ юмушларни бажариш муддатлари кузда иссиқ ўлкаларга қишлаш учун учиб кетган мавсумий қушларнинг эрта баҳорда юртимизга қайтиб келиши вақтига қараб белгиланган. Баҳорда қушлар учиб келадиган вақтда об-ҳавода муайян ўзгаришлар содир бўлади, деб ҳисоблайдилар. Ҳатто халқимиз орасида мавсумий қушларнинг кузда учиб кетиши ва кўкламда қайтиб келиши муддатларига асосланган ўзига хос фенологик тақвим ҳам юзага келган бўлиб, бу халқ ҳисоби ***«қуш қайи»*** ёки ***«долға ҳисоби»*** деб аталади.

Этнограф олим И.Жабборов томонидан Абдураҳим Хўжаниёзовдан ёзиб олинган маълумотларга кўра, хоразмлик деҳқонлар қушларнинг кўкламги учиб келиши ва куз бошланиши билан иссиқ ўлкаларга учиб кетишини кузатиш асосида деҳқончилик ишларини бажарганлар. Қушларнинг баҳорги учиб келиши ҳамда кузги учиб кетиши муддатлари асосида яратилган анъанавий халқ тақвими «тўқич» ҳисоби деб ҳам аталган.

«Қуш қайи» ҳисоби ҳар йили тахминан 10 февралдан кейин «сарисаманак» ёки «чой» номли қушларнинг учиб келиши билан бошланган. Маълум бўлишича, «чой» — одатда февраль ойининг охирида, қор аралаш ёмғир ёғиб турадиган кунлари келадиган «калхат» деган қушдир. Бу қушнинг овозини эшитган деҳқон яқин кунлар ичида ҳаво яхшиланиб кетишига амин бўлиб, экиш олди юмушларини бажаришга киришиб кетади.

Баъзан баҳор эрта келган йиллари эса айрим эртапишар экинларни экиш ҳам шу «қуш қайи»дан бошланган. Нурота тоғлари этагидаги Қоракиса қишлоғида эса бу ҳисоб бўйича ҳутнинг 15-куни калхат келиши кузатилган. Ҳатто «калхат» келди, ёз бўлди» мақоли ҳам бу қуш баҳор келишидан даракчи эканлигини англатади. Нуротада ҳамалнинг 18-куни «кўккарғанинг қори» деб аталади. Чунки ўша куни кўккарға келади. Саврнинг 4-кунини нуроталиклар «тарра-тарранинг куни» дейишади. «Тарра-тарра» кичкина бир қуш номи бўлиб, деҳқонлар унинг учиб келганига қараб ток очадилар.

Хоразмлик деҳқонлар ҳисобича, биринчи қуш қайидан кейин, яъни февраль ойининг охири — мартнинг бошларида «бухор қалдирғоч» номли қуш учиб келади. Бу қушнинг келиши деҳқонлар учун дала юмушларини бошлашга ишора саналган. Наврўз арафасида Хоразмда «гоккарик» (куркирак) учиб келади. Агар йил илиқ келса йилбоши тантаналари кунларида, баъзан эса Наврўз байрамидан кейин «майда қалдирғоч» ёки «жайдари қалдирғоч» кўкда қайиб уча бошлайди. «Ҳиппипуш», яъни биринчи попишак кўринниши билан эса деҳқонлар беда экиш пайти келди дейдилар. Хоразмлик деҳқонларнинг «Қуш қайи ҳисоби»га кўра, саврнинг бошлари, яъни апрель ойининг охирида «кўккарға» учиб келади. Бу — совуқ кунлар батамом тугаб, баҳор фасли авж паллага кирганлигини билдиради.

Нақл қилишларича, турналар пастлаб учса, арзончилик бўлади. Агар турналар баландлаб учса — қимматчилик бўлар эмиш. Навбаҳор туманида яшовчи Сиддиқ бобо Турдиевдан эса турна келганда ижро этиладиган қуйидаги айтим-қўшиқни ёзиб олган эдик:

Турналар қурей-қурей,
Тўрғай чулдир-чулдирей,
Қайда сўқмоқ — йўлдир-ей,
Оёқ ости гулдир-ей!

Бухоро вилоятининг Қоракўл туманидаги Қуввача қишлоғида эса баҳорда турналарнинг арқондай бўлиб учиб ўтаётганини кўрган болалар қувончини қўшиққа жо қилиб, шундай дейдилар:

Турна, арқон сол,
Чўнчагингга талқон сол,
Толқонингни ейлик,
Тегаверсун деяйлик.

Турналар барвақт учиб келса, баҳор эрта бошланади, дейди деҳқонларимиз. Бу қушлар тўп-тўп бўлиб ўйин-рақсга тушса, кун исийди, улар қичқирса, ёмғир ёғади деб таъбир қилинади. Тажрибали деҳқонлар турналарнинг кўкламги учиб келишигагина эмас, балки кузда иссиқ ўлкаларга учиб кетишига ҳам эътибор берадилар. Кўп йиллик кузатувларга қараганда, кузда турналар баланд учса, куз узоқ вақт давом этади. Улар барвақт ва пастлаб учиб кетишса, қиш қаттиқ келади. Ҳатто халқ орасида *«Турнанинг орқасидан аёз келади»* деган нақл ҳам бор. Шунинг учун ҳам Чимкент вилоятининг Сайрам туманида яшовчи Жаҳон Имомрашидова фольклоршунос З.Ҳусаинова-га *«Турна келди, тур хотин, тўғирлиғингни сур хотин»* мақолининг маъносини изоҳлар экан, кузда турна учиб ўтаётганини кўрган одамлар қора уйнинг намат кигизи — тўғирлиқни жойига суриб, қиш тараддудини кўришга киришганлигини баён қилган.

Сурхондарё вилоятининг айрим туманларида ҳам турна учиб ўтгандан кейин баҳор бошланади деб ҳисоблашар экан.

ТУРНА КЕЛДИ

Турна ўзи кўримли,
Усти қора, бўйни — оқ,
Турна учса баландлаб,
Йил келади қурғоқ,
Арғамчи, гиламчи,
Арғамчи, гиламчи.

Турна тилла тарози,
Об-ҳавога қози,
Турна қолса юртингда,
Салқин келади ёзи,
Арғамчи, гиламчи,
Арғамчи, гиламчи.

Арғамчи, гиламчи,
Арғамчи, гиламчи,
Турна бўйлик болажон,
Кўкаламга тиламчи.

Турна десам, турумли,
Кенг далага қўнимли,
Турналар учса пастлаб,
Ризқинг қилар унумли.
Арғамчи, гиламчи,
Арғамчи, гиламчи.

Маматқул ЖЎРАЕВ,
филология фанлари доктори, профессор

(Давоми бор).

(Давоми. Боши ўтган сонларда)

❖ Интер-спорт

ПИТЕР РОЗИ БЎЛАРМИКАН?

Нью-Йоркда WBC йўналишидаги жаҳон чемпионлари Олег Маскаев, фахрий чемпион Виталий Кличко ва шу унвонга асосий даъвогар Самюэл Питернинг вакиллари ўртасида ўзаро музокара бошланди. Бу йиғилишга Питернинг иш юритувчиси Дино Дувой ташкилотчилик қилмоқда. У ҳуқуқшуносларни ҳам шу ишга жалб қилган.

Эслатамиз, Маскаев билан Кличко WBC чемпионлиги учун ўзаро жангни шу йилнинг май ойида Москвада ўтказишга қарор қилишган. Питер эса бунга норозилик билдирмоқда. Сабаби, у биринчи бўлиб рингга чиқмоқчи. Шунинг учун қандай бўлмасин, Питерни рози қилиш мақсадида унга олдиндан 3 миллион доллар бериш масаласи ҳақида ўйланмоқда. Балки, Питер ўйлаб кўрар, Маскаев — Кличко жанги ғолиби билан учрашишни сентябргача кутишга рози бўлар?

БЕКХЭМ ИШОНЧНИ ОҚЛАДИ

Мадриднинг «Реал» клуби бош мураббийи Фабио Капелло Англия терма жамоаси собиқ сардори Дэвид Бекхэмни асосий таркибга киритишга қарор қилди. Ваҳоланки, мураббий илгари «Мен шу жамоада эканман, инглиз футболчиси «Реал» таркибида майдонга тушмайди», деган гапни айтган эди. Шунга қарамай, Бекхэм жамоанинг сафар учрашувида «Реал Сосьедад» футболчиларига қарши ўйнади. У 90 дақиқа давомида мухлислар эътиборини қозонди. Учрашувнинг 36-дақиқасида ўзига хос зарб билан дарвозани нишонга олиб, ажойиб гол киритди. Танаффусдан кейин голландиялик Рууд ван Нистелрой ҳам тўп уриб, «Реал»нинг ғалабасини мустаҳкамлади.

— Мен Дэвиднинг маҳорати ва тўп киритишидан бағоят мамнунман, — дейди бош мураббий. — Жамоамиз аъзолари ҳам фикримга қўшилишади, деб ўйлайман. Кейинги пайтларда мен у билан икки марта алоҳида суҳбат қурдим. Нималар ҳақида гаплашганимиз эса ҳозирча сир.

Афсуски, «Реал» раҳбарияти мураббийнинг бундай қарорига норозилик билдирмоқда. «Реал Сосьедад» клуби билан учрашув олдидан бош мураббий олдига «агар ғалаба қозонмасанг, жамоа билан хайрлашасан», деган шарт қўйилган эди. Ҳайтовур, Бекхэмнинг маҳорати туфайли мураббийнинг юзи ёруғ бўлди. Ҳозир «Реал» жамоаси бошқалардан битта учрашув кам ўтказган ҳолда 41 та очко билан Испания чемпионатида учинчи бўлиб турибди. «Севилья» ва «Барселона» жамоалари 43 тадан очко билан олдинда боришмоқда.

BOSH MUHARRIR:
Safar OSTONOV

TAHRIR HAY`ATI:
Abdulla ORIPOV
Latif G`ULOMOV
Asliddin RUSTAMOV
Bobir ALIMOV
Sharbat ABDULLAYEVA
Turobjon JO`RAYEV
Feruz NAZIROV
Murodulla ABDULLAYEV
Ulug`bek MUSTAFOYEV
Farruh HAMROYEV
(Bosh muharrir birinchi o`rinbosari)
Muslihiddin MUHIDDINOV
Nomoz SA`DULLAYEV
Svetlana GERASIMOVA
Andrey KUSTOV
Ochilboy RAMATOV
Saidahmad RAHIMOV

MUASSIS:
O`ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BO`LIMLAR:
Partiya hayoti 133-10-13
Ma`naviyat va ma`rifat 133-69-45
Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot 133-20-36
Huquq 136-76-21
Ekologiya va salomatlik 133-44-55
Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik 133-21-43
Xatlar va ommaviy ishlar 133-12-56 (Tel. Faks)
Mas`ul kotib 133-72-83
Reklama va e`lonlar 133-38-55, 133-47-80

VILOYAT MUXBIRLARI:
Andijonda — 25-32-70
Buxoroda — 222-10-92
Guliston da — 25-22-32
Jizzaxda — 5-49-85
Navoiyda — 223-83-73
Namanganda — 6-43-43
Nukusda — 222-70-15
Samarqandda — 35-20-54
Urganchda — 226-51-35
Farg`onada — 26-43-62
Termizda — 3-79-98

MANZILIMIZ:
700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO`CHASI, 32-UY.
e-mail: info@uzbekistonovozi.uz

Navbatchi: Mirbaxtiyor MIRFAYZIYEV

Gazeta «O`zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi-dasturchilar: Ikromjon ISMOILOV, Sobirjon TUNG`ATOV

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko`chasi, 41-uy.

Gazeta O`zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0006-raqam bilan 2007 yil 11 yanvarda ro`yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq.
Gazeta seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

«O`zbekiston ovozi» materiallarini ko`chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

Г — 146
14282 nusxada bosildi
t — Тижорат материали
O`zA yakuni — 23.55
Topshirilgan vaqti — 1 2 3 4 5
Sotuvda erkin narxda

ШОИР ЁДИ ЭЪЗОЗДА

Қадим Самарқандда буюк мутафаккир ҳазрат Алишер Навоий таваллудининг 566 йиллиги тантаналари кўтаринки руҳда нишонланди.

Улуғ шоир номи билан аталувчи Марказий боғга эрта тонгданоқ фан ва маданият арбоблари, адабиётшунос олимлар, ёзувчи-шоирлар, талабалар ҳамда кенг жамоатчилик вакиллари тўпланди. Хиёбон ўртасида қад ростлаган ҳайкал пойига гулчамбарлар қўйилди.

Тадбирни Самарқанд давлат университети ректори, профессор Темур Ширинов кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг сўзга чиққан Ўзбекистонда хизмат кўрсатган халқ таълими ходими, меҳнат фахрийси Иброҳим Раупов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси вилоят бўлими масъул котиби Ориф Ҳожилар алломанинг ҳаёт йўли, авлодларга қолдирган адабий мероси ҳақида сўзладилар.

Шунингдек, байрам тантаналари шаҳардаги барча ўқув муассасаларида ҳам кенг нишонланди.

Шуҳрат ҚАРШИЕВ

✧✧✧

Суратда: *Самарқанд шаҳридаги Алишер Навоий ҳайкали.*

Ҳусан ТЎҒИЗОВ олган сурат.

❖ Спорт

АБДУҚАҲҲОР МАЪРУФАЛИЕВ:

«ФУТБОЛДАН ҚАРЗДОРМАН»

МАЪЛУМОТ:

Абдуқаҳҳор Маъруфалиев 1971 йил 10 майда Янгийўл туманида туғилган. Биринчи мураббийи — Зоир Абдухолиқов. Катта футболдаги фаолиятини 1990 йилда Халқободнинг «Соҳибкор» жамоасида бошлаган. 1991-95 йилларда Тошкентнинг «Пахтакор» жамоаси таркибида 133 учрашувда майдонга тушиб, рақиблар дарвозасига 15 та тўп киритган. Ўзбекистон миллий терма жамоаси таркибида 32 та ўйинда Ватанимиз шарафини ҳимоя қилди. Рақиб дарвозасини уч маротаба аниқ нишонга олган. 1994 йили Хиросимада ўтказилган XII Осиё ўйинлари ғолиби. Мамлакат чемпиони, Ўзбекистон кубоги соҳиби.

У 1996-1997 йилларда «Навбаҳор» (Наманган), 1997 (иккинчи ярми)-98 йилларда МҲСК (Тошкент), 1999-2000 йилларда «Дўстлик» (Тошкент вилояти), 2002-2003 йилларда «Есиль-Богатирь» (Петропавловск, Қозоғистон), 2004-2005 йилларда эса «Локомотив» (Тошкент) жамоалари либосида майдонга тушди.

Таниқли футболчи, халқаро тоифадаги спорт устаси Абдуқаҳҳор Маъруфалиев ҳозир қаерда, қандай иш билан машғул? Унинг орзулари, режалари, бугунги футболимиз хусусидаги ўй-фикрлари қандай? Яқинда мухбирларимиз машҳур футболчимиз билан учрашиб, шу каби саволларга жавоб олди.

— Уйдаман. Ҳеч қаерга кетганим йўқ, — дейди у кулимсираб. — Маҳалладошларим асосан деҳқончилик билан шуғулланишади. Мен ҳам бу соҳани бироз ўзлаштирганман. Томорқада иссиқхонам бор. Қишлоқда яшаганингиздан кейин бу ёғи мол-ҳол деганларидек. Хуллас, оила аъзоларимга уй-рўзғор юмушларида кўмаклашаяпман.

— Демак, катта футболдан бутунлай кетибсиз-да?

— Футболчилик фаолиятимдаги охирги ўйинларни Тошкентнинг «Локомотив» жамоасида ўтказдим. Жароҳат олганимдан сўнг даволандим. Шундан кейин майдонга тушмадим. Айтмоқчи, ўтган йилнинг ноябрь ойида қадрдон дўстим Илҳом Шарипов Самарқанд шаҳрида ўзининг катта футбол билан хайрлашув учрашувини уюштирди. Ўз вақтида Илҳом билан бирга тўп сурганман. Тадбирда қатнашиш учун таклиф қилди. Ўшанда «юлдузлар» таркибида ўйнадим, холос.

Ҳисоблаб кўрсам, ўн беш йилга яқин футбол ўйнабман. Бутсани михга иладиган вақт етиб келганга ўхшайди. Қолаверса, ёш ҳам ўтиб қолди. Шуларни ҳисобга олиб, катта футбол билан хайрлашишга қарор қилдим.

— Аммо тенгдошларингиздан айримлари ҳали-ҳамон майдонда...

— Тўғри айтасиз. Нўъмон Ҳасанов билан тенгдошмиз. Равшан Бозоров эса қиррқа қараб кетяпти. Элшан Гамбаров билан Ойбек Усмонхўжаев ҳам 35 га қадам ташлашди. Шундай бўлса-да, ҳар бир бошланган хайрли иш хайрли якунига етиши керак, деб ўйлайман.

— Балки мураббийликда ўзингизни синаб кўрарсиз?

— Албатта, ўзим ҳам шуни хоҳлаяпман. Яқинда футбол федерациясида мураббийлар учун курслар бошланади. Мен ҳам шу курсларда малакамни оширмоқчиман. Очиғи, ҳаётимни футболсиз тасаввур қила олмайман. Айнан футбол туфайли дунёнинг кўплаб мамлакатларида бўлдим. Дўстлар орттирдим, элга танилдим. Қолаверса, оиламни боқдим. Қисқаси футболдан қарздорман. Вақтида футбол бизга хизмат қилди. Энди мураббийликда ўзимни синаб кўриб, қўлдан келганича ўзбек футболига хизмат қилмоқчиман.

— Ўзингизни мураббий бўлишга тайёрман, деб биласизми? Сизнингча, бугунги кун мураббийи қандай бўлиши лозим?

— Нима десам экан, футболчилик фаолиятим давомида бир қатор жамоаларда тажрибали мураббийлар қўл остида тўп сурдим. Улардан жуда кўп нарсани ўргандим. Қисман бўлсада, амалиётга эгаман. Аммо, барибир назарий маълумот зарур. Бунинг учун эса ўқиш керак.

Мураббий хислатларига келсак, у ўз ишининг устаси, талабчан ва қаттиққўл бўлиш билан бирга ўйинчиларнинг ички дунёси ва муаммоларини билиши шарт. Бу борада раҳматли Маҳмуд Раҳимовдан жуда кўп нарсаларни ўргандим. Шу ўринда терма жамоамизнинг 1999 йилги ёрқин ғалабаларини эсга олайлик. Ўшанда Бирлашган Араб Амирликларида ўтказилган Осиё чемпионати саралаш босқичида жамоамиз фахрли биринчи поғонани эгаллаганди. Мезбонлар билан ўтган ўйинда Миржалол Қосимов узатган тўпни Максим Шацких рақиб дарвозасига йўллаганди. Майдон эгалари билан бўлган баҳсда Маҳмуд аканинг кўрсатмалари бизга қўл келганди. Биласизми, Маҳмуд ака ҳақиқий руҳшунос эди. Футболчининг ҳолатини биларди. Бироқ, умри қисқа экан... Охиратлари обод бўлсин.

— Сиз 1994 йилги Осиё ўйинларининг ғолибисиз...

— Нима демоқчи эканлигингизни тушундим. Ўшанда жамоамиз жуда кучли таркибга эга эди. Игор Шквирин, Миржалол Қосимов, Сергей Лебедев, Фарҳод Магомедов, Азамат Абдураимов, Шуҳрат Мақсудов, Илҳом Шарипов, Андрей Фёдоров... Бу номлар ўзбек футболида ҳурмат ва обрўга эга бўлган. Лекин қитъамизда терма жамоамизни ҳали кўпчилик яхши билишмасди. Ўша кезларда ўзбек футболи эндигина халқаро майдонга чиқаётганди. «Хиросима-94» фаолиятимда чин маънода ёрқин из қолдирган.

— Яқинда миллий терма жамоага Рауф Инилеев бош мураббий этиб тайинланди...

— Бундан хабарим бор. Унга дўстим Миржалол Қосимов ёрдамлашмоқда. Нима бўлган тақдирда ҳам улар ўзимизнинг мутахассислар. Уларнинг чет эллик мураббийлардан кам жойи йўқ. Ўйлайманки, мураббийлар ўзларига билдирилган ишончни оқлашади.

— Илгари учрашганимизда сиз маҳаллангиз болаларига футбол майдони қуриб бериш ниятим бор, дегандингиз.

— Ҳа, уйимга яқинроқ жойдаги қаровсиз ётган жойда кичикроқ футбол майдончаси барпо этганман. Бўш вақтларимда ўзим ҳам шу ерда болалар билан тўп тепиб, чигалимни ёзаман.

Неъматжон АҲМЕДОВ, Эркин ХОЛБОБО суҳбатлашди.

Суратда: *1994 йил, Хиросима. XII Осиё ўйинларида. Абдуқаҳҳор Маъруфалиев (ўнгдан биринчи).*

ДЭВИС КУБОГИ: ЎЗБЕКИСТОН — ҲИНДИСТОН — 4:1

Теннис бўйича Ўзбекистон терма жамоаси норасмий жаҳон чемпионати — Дэвис кубогининг Осиё-Океания минтақаси баҳсларида Ҳиндистон ракеткачиларига қарши кортга чиқди. Илк маратоба Намангандаги «Паҳлавон» спорт мажмуида уюштирилган ушбу нуфузли мусобақада ҳамюртларимиз умумжамоа ҳисобида (4:1) ғалаба қозонди.

Баҳсларни вакилимиз Денис Истомин ҳамда ҳиндистонлик Дивек Шакин учрашуви бошлаб берди. Унда мамлакатимизнинг биринчи ракеткачиси тўлиқ устунлигини намойиш этиб, уч партияни ҳам ўз фойдасига ҳал қилди — 6/1, 6/3, 6/3. Иккинчи учрашувда Фаррух Дўстов Каран Растогига қарши кортга чиқди ва терма жамоамиз ҳисобига навбатдаги ғалабани ёзиб қўйди — 6/3, 6/3, 6/4.

Мусобақанинг иккинчи кунида жуфтлик учрашуви ўтказилди. Унда мамлакатимиз терма жамоаси сардори Фёдор Лебед Денис Истомин ҳамда Фаррух Дўстовларга ишонч билдирганди. Бироқ, ҳиндистонлик теннисчилар беш партия давом этган мазкур учрашувда ҳамюртларимиз қаршилигини енгишга муваффақ бўлишди — 4/6, 4/6, 6/3, 6/4, 3/6.

Яккалик учрашувида эса Денис барибир юксак маҳоратга эга эканлигини намойиш этиб, Каран Растогини енгиб, амалда терма жамоамизнинг муддатидан илгари ғалабасини таъминлади — 7/6, 7/5, 6/1. Охирги учрашувда Дивек Шакинга қарши кортга чиққан яна бир вакилимиз Мурод Иноятов зафар (6/3, 4/6, 7/6) қучди ва умумжамоа ҳисобида ўртадаги фарқни йириклаштирди — 4:1.

Энди теннисчиларимиз апрель ойида бўлиб ўтадиган иккинчи босқич баҳсларида Жанубий Корея терма жамоаси билан куч синашади.

(Ўз мухбиримиз)

Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов туманидаги «Zar-Baxrom Biznes» хусусий корхонаси ИНН: 206107955, ОКОНХ 71280 ТУГАТИЛАДИ.
Даъво ва эътирозлар эълон чиққан кундан бошлаб икки ой муддат ичида қабул қилинади.
Телефон: 401-89-92